

САОДАТ

4-5
2020

1925 йилдан чиқа бошлаган

Муҳаммад Раҳмон

(1949 – 2010)

Ўзбекистон
Республикасида
хизмат кўрсатган
маданият ходими
Муҳаммад Раҳмон
“Мувозанат”, “Яшил
дарё”, “Юрагимнинг
дастхати”, “Асраганим,
авайлаганим” каби
шеърӣ асарлари
самимий кечинмалари,
тиник ташбеҳлари
билан барча замондаги
ўқувчилар қалбига
ҳамроҳ бўла олади.

Ҳамон йўлда улар

Таъбга тараф йўқдир, талабга гап йўқ,
Иста – гул, иста сен япроқларни ўп.
Ва лекин энг аввал йиглаб, бош уриб,
Ўзинг тугилган шу тупроқларни ўп.

Широқми, Номозми, Қодирий, Чўлпон,
Эл учун, юрт учун жонлари ўлпон.
Ҳар оқшом бошингда турган қаҳкашон –
Мангу очик кетган қароқларни ўп.

Ҳамон йўлда улар, йўлдалар гўё,
Дунё ғамларидан қадлари дуто.
Навоий суянган муборақ асо,
Яссавий таянган таёқларни ўп.

Қуёш замонидан билгани меҳнат,
Мингдир шукронаси унса бир неъмат.
Ялангтўшлигига муҳру шаҳодат –
Қадоқ қўллардаги қадоқларни ўп.

Неки гинанг бўлса – ўзингдан гина,
Армони – қалбингга санчилган нина.
Волиданг сочидан бир толагина –
Олиб қололмаган тароқларни ўп.

Заминда ва ёки самода бўлган,
Барҳақдан аввал сўз омода бўлган.
Фитнадан, гараздан озода бўлган,
Ҳақ сўз иниш бўлган вароқларни ўп.

Муҳаммад Раҳмон
2002 йил 30 апрель

Хотин-қизлар учун қўшимча грант асосида ОТМга кириш тартиби

Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 23 июндаги ВМ-402-сонли қарори билан олий таълим муассасаларига қўшимча давлат гранти асосидаги қабул кўрсаткичлари доирасида хотин-қизларга танловда иштирок этиш учун тавсиянома бериш ва уларни ўқишга қабул қилишни ташкил этиш тартиби тўғрисидаги низом тасдиқланди. Бу ҳақда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги шундай хабар беради.

Низомга кўра, тавсияномалар қуйидаги мезонлардан бири асосида берилади:

* кам таъминланган оила аъзоси бўлган хотин-қизлар;

* тўлиқсиз оилада тарбияланаётган, яъни ота ёки онаси вафот этган хотин-қизлар;

* 14 ёшгача бўлган икки ва ундан ортиқ фарзандларни тарбиялаётган, бошқа қариндошларидан алоҳида яшаётган ёлғиз аёл (эркак)ларнинг қизлари;

* шахсий уй-жойга эга бўлмаган, ижарада яшаётган оилалар;

* ота-оналардан бири ёки ҳар иккиси ишсиз бўлган ва иш қидирувчи шахс сифатида аҳоли бандлигига кўмаклашиш марказларида ҳисобда турганлар;

* ногиронлиги бўлган фарзанди бор оилалар аъзоси бўлган хотин-қизлар;

* олий маълумотли хотин-қизлар билан қамраб олиш даражаси республиканинг ўртача кўрсаткичларидан икки ёки ундан ортиқ маротаба паст бўлган туманлар, шунингдек, олис ва бориш қийин бўлган ҳудудларда яшовчи оилалардаги қиз фарзандлар (уларни ўз ҳудудида 3 йил ишлаш шarti билан).

Тавсиянома олиш тартиби

Ҳар йили февраль ойида хотин-қизларга тавсияномалар бериш бўйича ишчи гуруҳи тузилади.

Туман (шаҳар) маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бўлимлари тавсиянома олиш мақсадида мурожаат этган хотин-қизларнинг ҳужжатларини ҳар йили 10 майга қадар Қорақалпоғистон Республикаси Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бошқармаларига тақдим этади.

Ишчи гуруҳ томонидан саралаб олиниб, қўшимча қабул кўрсаткичлари учун танловда иштирок этишга тавсия этилган хотин-қизларнинг рўйхати ҳар йили 15 июнга қадар Давлат тест марказига тақдим этилади ҳамда Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлигининг расмий веб-сайтида эълон қилинади.

Тавсиянома олий маълумот олиш истагида бўлган хотин-қизларга 3 йилдан кўп бўлмаган муддатга берилади.

Тавсиянома абитуриент рўйхатдан ўтишида танлаган биринчи таълим йўналиши бўйича танловда иштирок этиш ҳуқуқини беради, иккинчи ва ундан кейинги олий таълим олиш учун танловда иштирок этишга нисбатан татбиқ этилмайди.

Ҳаёт давом этмоқда

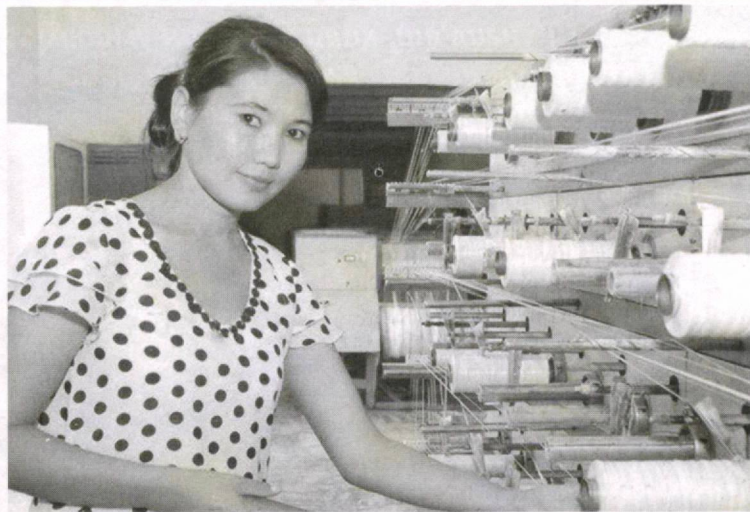
Тўхтаб қолган 89 та корхона ва тадбиркорлик субъекти фаолияти тўлиқ тикланди

Бугунги кунда Тошкент вилоятидаги бир неча ҳудудларда эпидемиологик вазият барқарорлашиб бораётгани аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари учун қатор қулайликлар яратмоқда. “Яшил” ҳудудга ўтилган Юқори Чирчиқ туманида ҳам ижобий ўзгаришлар кўзга ташланяпти.

Хусусан, туманда пандемия оқибатида ишини йўқотган 1 минг 699 фуқародан 1 минг 553 нафари ўз иш ўрнига қайтди. Тўхтаб қолган 89 та корхона ва тадбиркорлик субъекти эса фаолиятини тўлиқ тиклади. Мазкур корхоналарда 780 нафар фуқаронинг бандлиги таъминланди.

Мева ва сабзавотни қайта ишлашга ихтисослашган “Azian jet” корхонаси шулардан бири. Карантин даврида бу ерда қўшимча 15 та иш ўрни яратилди.

– Биздаги замонавий ускуналар меваларни ювиш, тозалаш ва қадоқлашдан тортиб, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришгача бўлган жараённи амалга оширади, – дейди корхона мутахассиси Алишер

Сиддиқов. – Илгари жамоамизда 25 нафар йигит-қиз меҳнат қиларди, ҳозир пишиқчилик мавсумини ҳисобга олиб яна ёшларни ишга олдик. Эндиликда корхонамизда йигирма беш турга яқин маҳсулот ишлаб чиқарилади. Уларни ҳозирча ички бозорга етказиб берамиз.

Тумандаги “Textile Technologies Group” тўқимачилик корхонаси ҳам фаолиятини тиклади. Пахта толасидан калава ип ишлаб чиқарадиган жамоада ишсиз фуқаролардан 550 нафарининг бандлиги таъминланган. Бугунги кунда маҳсулотлар Россия, Хитой, Туркменистон, Эрон, Тожикистон ва Туркия давлатларига экспорт қилиняпти.

Шунингдек, Қуйи Чирчиқ туманида ҳам эпидемиологик вазият яхшиланиб, “яшил” ҳудудга ўтилгани боис корхоналарда иш яна жонланди. Ўзбекистон – Россия қўшма корхонаси яқинда фаолиятини бошлади. Бу ерда болалар тикув-трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда. Эҳтиёжманд oilалардаги 200 нафар хотин-қизнинг бандлиги таъминланди.

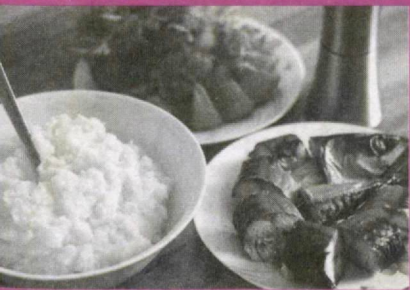
Тайёрланаётган маҳсулотларнинг асосий қисми Россияга экспорт қилиняпти.

– Иш шaroитларимиз яхши, – дейди корхона мутахассиси Дилбар Сафарова. – Бизда ҳунари бўлмаса ҳам хотин-қизлар ишга қабул қилиняпти. Уларга бу ерда тажрибали тикувчиларимиз касб сирларини ўргатади. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар замон талабларига тўлиқ жавоб бераётгани учун асосан экспортга жўнатиляпти. Келгусида иш ўринлари сонини янада кўпайтириб, камида 300 тага етказиш ниятидамиз.

Тошкент вилояти ҳокимлиги ахборот хизмати маълумотида кўра, бундай ижобий ўзгаришларни бошқа туман ва шаҳарларда ҳам кўриш мумкин. Энг асосийси, пандемия бўлса-да, ҳаёт тўхтаб қолгани йўқ.

Абдулазиз МУСАЕВ, ЎЗА

Коронавирусдан ҳимоя қилувчи озиқ-овқат маҳсулотлари

Испания пульмонология ва торакал жарроҳлик жамияти раҳбари Эусеби Чинер ва парҳезшунос Алехандро Кановас қайси озиқ-овқат маҳсулотлари нафас олиш аъзоси – ўпкани коронавирусдан ҳимоя қилишини айтиб ўтди.

* Таъкидланишича, тухум, гуруч балиқ ва ёнғоқ каби маҳсулотлар нафас олиш тизимини мустаҳкамлашга ёрдам беради. Масалан, ўпка ҳолати ёмонлашганда, организмда оқсилга эҳтиёж ортади, тухум эса оқсилга бой. Бундай вазиятда таркибида С витамини мавжуд бўлган помидор ҳам организмга яхши таъсир кўрсатади. Шунингдек, сут маҳсулотлари ва сув ҳам фойдалади.

* Испаниялик пульмонологнинг фикрига кўра, нафас олиш органини тўғри овқатланишдан ташқари, тўйиб ухлаш ва жисмоний машқлар бажариш ёрдамида ҳам ҳимоялаш мумкин.

Улар нафақа ёшида турмуш қуришди

Кўнгил ёш, ҳали ҳаётдан умидимиз катта, узоқ йиллар бахтли ҳаёт кечирмоқчимиз, деган ватандошларимизни ҳавас билан қўп бора кузатганмиз.

62 ёшли Вадим Антипов Фарғона шаҳрида истиқомат қилади. Нукуслик хусусий мактаб ўқитувчиси Наталя Чагай билан танишганларига бу йил 4 йил бўлади. Шаръий никоҳдан сўнг улар тўғри Фарғона шаҳридаги 1-сон ФХДЁ бўлимига ариза билан мурожаат қилишиб, оиласига қонуний тус беришди.

Хўш, нима бўпти дерсиз. Мамлакатимизда ўрта ёшдан кейин турмуш қурган фуқаролар орасида никоҳни қайд этиш гувоҳномаси энди шарт эмас, ўзи шартимиз кетиб партимиз қолдику, дейдиганлар ҳам талайгина. Лекин ушбу ҳужжат ҳаётда юзага келадиган турли вазиятларда шахснинг ҳуқуқ ва эркинликларини, унинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилишини унутмаслик керак.

Биргина Фарғона вилояти ФХДЁ бўлимлари томонидан жорий йилнинг 5 ойи давомида 33 минг 579 донга туғилганлик, 5 минг 779 донга никоҳ тузилганлик ҳақидаги далолатнома қайд этилган.

– Афсуски, далолатномаларни расмийлаштириш борасида фуқароларимиз орасида ҳали ҳам бефарқлик ҳолатлари бор, – дейди Давлат хизматлари агентлиги Фарғона вилоят бошқармаси бўлим бошлиғи Шаҳноза Имомова. – Лекин тушунтириш ва тарғибот ишлари ҳамда маҳаллалардаги фаоллар билан ишлаш натижасида бу рақамлар-

ни сезиларли тарзда қисқартиришга эришдик. Масалан, 2020 йилнинг 1 июнь кунигача вилоятда 831 та шаръий никоҳ билан чекланган оилаларни қонунийлаштирдик. 85 та муддати ўтган туғилганлик ҳақидаги гувоҳномаларни расмийлаштирдик. Айни кунларда ёшларнинг никоҳ ва бу билан боғлиқ ҳужжатларни расмийлаштириш борасида дунёқарашлари ижобий томонга ўзгариб бораётганидан хурсандмиз.

Масалан, вилоятда ўтган 5 ой давомида 7300 дан ортиқ жуфт ёшлар расмий никоҳдан ўтиш учун ариза берган. Эътиборли жиҳати шундаки, пандемия шароитида, яъни жорий йилнинг 1 июнидан 12 июнига қадар фарғоналик 1000 жуфтидан ортиқ ёш 30 киши иштирокида тўй ўтказиб, оила қуришди.

Хулосамиз шуки, ҳаётда ўзини ва тақдирини ҳурмат қиладиган ҳар бир фуқаро никоҳ, туғилганлик ва шу каби ҳужжатларни расмийлаштиришга доимо катта аҳамият берадилар. Чунки бу каби расмий гувоҳномалар келажакда давлат ва жамият билан муомалада энг керакли ҳужжат ҳисобланади.

Элёр АЪЗАМ, ЎЗА

ҲИММАТНИНГ ҲИКМАТИ БОР

Ноширон болакайининг умидлари қанот ёзди

Ҳазратишо қишлоғи Наманган вилояти марказидан 60 километр олисда. Ушбу қишлоқ Қирғизистон Республикаси билан чегарадош ҳудуд бўлиб, асосан, қирғиз миллатига мансуб аҳоли истиқомат қилади.

Кўни кеча Олий Мажлис Сенати Хотин-қизлар ва гендер тенглик масалалари қўмитаси раиси ўринбосари Носирбек Абдуллахонов Наманган вилоятида ижтимоий-иқтисодий ривожланиш ҳолатини ўрганиш доирасида мазкур ҳудуд аҳолиси билан ҳам учрашди.

Сенатор учрашув чоғида электр энергияси, газ ва ичимлик суви таъминоти масалаларига эътибор қаратди. Қолаверса, аҳоли муаммоларини ҳам ўрганиб, аксариятини ҳал этди.

Ҳар кундузнинг ўз тониги бор

Жиззахлик Дилфуза Юсупованинг бошидан не қийинчиликлар ўтмади. Ҳаммасига бардош берди, сабр қилди.

...Эри тўрт фарзанди билан кўчага ҳайдади. Туғишганларига оғир юк бўлишни истамаган аёл болалари билан кўп йиллар ижара уйларда яшаб юрди, тинимсиз меҳнат қилди. Улғайиб келаётган тўрт фарзандни едириб-ичириш, таълим-тарбия беришнинг ўзи бўлмайди, ахир. Уйсиз яшаш, ижарама-ижара сарсон юриш, тегишли ташкилотларга бошпана сўраб қилинган мурожаатларнинг жавобсиз қолиши опани ҳоритди, лекин иродасини синдира олмади, умиди сўнмади.

Дилфуза опанинг Ўзбекистон Республикаси Президенти Виртуал қабулхонасига йўллаган биринчи мурожаатиёқ тегишли ташкилотлар томонидан эътиборга олиниб, янги уй ажратилди.

– Инсон дунёга келиб, бир олам орзулар билан улғаяди. Айниқса, қиз бола орзуларининг чеки бўлмас экан, – дейди эндиликда Жиззах шаҳар “Зилол” МФЙдаги ўз уйида яшаётган Дилфуза Юсупова. – Мени давлатимиз қўллаб-қувватлади. Мен ва менга ўхшаган турмуш аравасини ёлғиз тортаётган аёллар уйли-жойли бўлди.

Қурилиш вазирлиги берган маълумотга кўра, мамлакатимизда 2017-2019 йилларда 17 мингга яқин уй қурилиб, фойдаланишга топширилган. 2019 йилнинг ўзида “Обод кишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари доираси-

да 479 кишлоқ ва овулда, шаҳарлардаги 116 маҳаллада кенг қўламли қурилиш ва ободонлаштириш ишлари бажарилди. Кам таъминланган ва уй-жой шароитини яхшилашга муҳтож 5 минг оилага, жумладан, ногиронлиги бўлган аёлларга ипотека кредити асосида арзон уй-жой сотиб олиш учун 116 миллиард сўмдан зиёд бошланғич бадал тўлаб берилди.

Матлуба Далиеванинг кўзи ожиз. Шунга қарамай синглиси ва иккинчи гуруҳ ногирони бўлган вояга етмаган укасини қарамоғига олган. Ўзи эса Жиззах шаҳар 10-умумтаълим мактабида мусиқа маданияти фанидан дарс беради.

– Бахтни ҳар ким турлича тушунади. Мен учун энг бахтли инсон ўз уйи бор кишидир, – дейди Матлуба опа. – Инсон қийинчиликлардан қўчима, мақсад сари интилса, албатта, ниятига етар экан. Уйсиз сарсон-саргардонликда яшаш қандай азоб эканини ҳамма ҳам тушунавермайди. Бошимга тушган ташвишларни айтсам, ҳеч ким ишонмайди. Шукур, ҳаммаси ортда қолди. Мана, энди бизнинг ҳам ўз бошпанамиз бор.

– Мамлакатимизда аҳолини уй-жой билан таъминлаш, турмуш шароитини яхшилаш, кам таъминланган, ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида кенг миқёсли ишлар амалга оширилмоқда, – деди Жиззах вилоят ҳокимининг ўринбосари, Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бошқармаси бошлиғи, Сенат аъзоси Назира Мухторова. – Вилоятимизда кейинги йилларда 3 минг 500 га яқин оила уй-жой билан таъминланди. Ногиронлиги бўлган фуқароларга ипотека кредити асосида имтиёзли уй-жойлар ажратилди. Албатта, бу ишлар давомли бўлади. Муҳтарам Президентимиз айтганларидай, ҳар бир инсоннинг бугун ўз ҳаётидан рози бўлиб яшаши учун олиб борилаётган саъй-ҳаракатларга биз доим камарбастамиз.

Шу билан бирга, Ҳазратишо қишлоғида яшовчи А.Атақўзиев оиласи ҳолидан хабар олди. Унинг ўғли Ҳусанбой Анарбеков II гуруҳ ногирони. Саломатлигида нуқсон бўлса-да, бир олам орзулари бор. Сенатор Ҳусанбой билан суҳбатлашар экан, болакайнинг орзулари, мақсадларига қулоқ тутди. Унга яхши гаплар билан умид бағишлади.

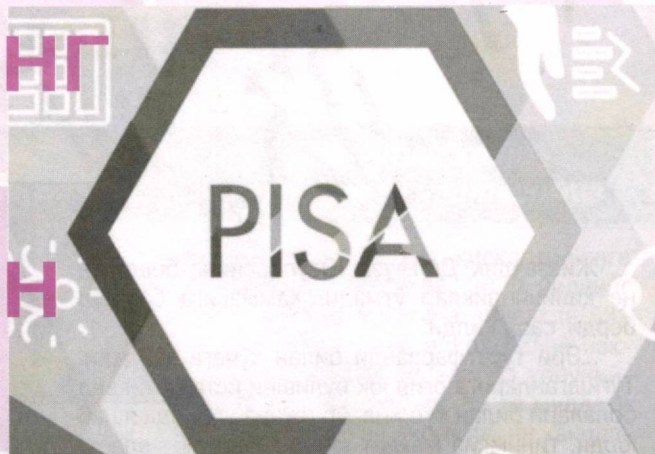
Сенат аъзоси Ҳусанбойга ногиронлик аравасини ҳадя қилиб, саломатлигини тиклаш мақсадида вилоятдаги марказий шифохонада ёки пойтахтимиздаги етакчи клиникаларда даволанишида ёрдам беришини билдирди.

Бу каби хайрли ишлар халқимизга хос саховат, меҳр-оқибат, ҳамжиҳатликнинг ёрқин намунасидир.

Муаттар РЎЗИБОЕВА, ЎЗА

Шаҳноза МАМАТУРОПОВА, ЎЗА

Ўн беш ёшли ўқувчиларнинг ютуқларини баҳолайдиган ТИЗИМ

Иншо, диктант, ёзма иш, турли мисолу масалалар... Булар ёрдамида йиллар давомида ўқувчи-ёшларнинг билим ва кўникмасини баҳолаб келяпмиз.

Берилган вазифани хатосиз бажарса – “5”! Сал нўноқроғига – “4”! Хатолари кўп бўлса – “3” ёки “2”. Аммо бу тарзда баҳолашлар, албатта, нисбий! Ўқитувчи бу ўринда ўқувчининг салоҳияти, қобилияти ва имкониятига эмас, билим ва кўникмасига баҳо қўймоқда, холос. Демак, эндиликда анъанавий баҳолаш мезонлари эскиряпти. Таълимга янгича ёндашувлар кириб келаётган экан, бу борада ҳам илгор мезонлар керак!

Хўш, бугунги ўғил-қизлар мактаб партасида ўтириб ўрганганларини эртага ҳаётида қай даражада қўллай олади? Бундай кўникмани қандай ҳосил қилса бўлади? Айни шу ўринда PISA — Халқаро талабалар билимини баҳолаш дастури (Agreement for participation programme for international student assessment) нинг аҳамияти ойдинлашади.

Соддароқ қилиб айтсак, PISA — ўқувчиларнинг таълим соҳасидаги ютуқларини баҳолаш бўйича халқаро дастур. У 15 ёшли ўқувчиларнинг ўқиш, математика ва табиий фанлар бўйича саводхонлик даражасини турли тестлар ёрдамида баҳолашга қаратилган. Энг қизиғи, PISA фарзандларимизнинг ижодий ва танқидий фикрлаш қобилиятини ҳам аниқлаб беради. Мактабда олган билимини ҳаётда қўллай олиши учун рағбат уйғотади.

Мазкур дастур ҳар уч йилда бир марта ўтказилади. Биринчи бор 2000 йилда бўлиб ўтган эди. Ўшанда 43 мамлакатдан ўқувчи-ёшлар ўз билим ва салоҳияти-

ни синовдан ўтказишган. 2018 йилга келиб эса иштирокчи мамлакатлар сони 78 тага етди.

PISA — мамлакатдаги жами 15 ёшли ўқувчиларнинг 3 фоизи-ни қамраб олади. Ҳар уч йилда битта фан йўналишига урғу берилиб, 2000 йилда илк бор ўқиш саводхонлиги устувор қилиб олинган. Демак, ҳисоб-китобларимизга кўра, 2021 йилда математик саводхонликка асосий эътибор қаратилади.

Келаси йилда Ўзбекистон ҳам мазкур дастурда илк бор иштирок этиши кўзда тутилган. Унда қатнашишдан кўзланган мақсад ўқувчиларимизда XXI аср кўникмаларини шакллантириш, рақобатбардош кадрлар тайёрлаш учун мустаҳкам замин яратишдан иборатдир.

Мактаблар ўқувчи-ёшларни катта ҳаётга муносиб равишда тайёрлай оляптими? Айрим турдаги ўқув дастурлари бошқаларига нисбатан самаралироқми? Мактаблар муҳожирлар ёки оғир ижтимоий шароитга эга ўқувчилар келажаги яхшиланишига ёрдам берадими? Дастур шу каби саволларга жавоб топишга қаратилган.

Қолаверса, PISA ўқувчиларнинг асосий мавзуларда билим ва кўник-

маларини қўллай олиш қобилияти, муаммоларни таҳлил қилиш, шарҳлаш ва самарали ҳал қилиш, фикрлаш, мулоқот қилиш имкониятларини кўриб чиқади.

Яна бир масала, ўқувчилар мактабда ўрганиши лозим бўлган ҳамма нарсани тўлиқ ўзлаштира олмайди. Самарали ўргатувчи бўлиш учун улар фанлар нима учун ўрганилиши ҳақида хабардор бўлишлари лозим. PISA ўқувчиларнинг матнни тушуниш, математика ва табиий йўналишдаги фанлардан саводхонлиги ҳамда таълим олишга қизиқишини оширади.

Шундай экан, ўрта мактабларда ўғил-қизларни юксак маънавиятли, чуқур билимли, кенг мушоҳадали, саводхон ва ижодкор, энг асосийси, халқаро баҳолаш дастурлари талабларига мос қилиб тарбиялаш, биз, ўқитувчилар зиммасидаги устувор вазифадир.

Гулмира ШАРИПОВА,
Чуст туманидаги 9-умумтаълим
мактабининг она тили ва адабиёт
фани ўқитувчиси.

ҲАР КИШИ ЎЗ СОҒЛИҒИ УЧУН МАСЪУЛДИР

Коронавирус инфекцияси!

Халқнинг бошига келган бу оғир синов қанча-қанчалаб инсонларнинг тинч ҳаётига раҳна солди, бир қанча одамлар умрига зомин ҳам бўлди. Касалликка чалинганлар сони кун сайин кўпайиб бораверди, ёшу қарини аямайдиган шашти бор экан бу ҳасталикнинг.

Давлатимиз раҳбари бошдаёқ кескин чоралар кўрмагаида, балки, коронавирус билан боғлиқ аҳвол янада мушкуллашиб кетармиди... Ахир чет давлатларда юзлаб-минглаб инсонлар ҳаёти шу ҳасталик туфайли завоп топаётганини эшитиб-билиб туриб-мизку.

Бугунга қадар (шу йилнинг 27 июни санасигача) институтимиз клиникасига тожсимон вирус билан ҳасталанган 1029 нафар бемор қабул қилиниб, улардан 865 нафари буткул соғайди. Пойтахтимизда ва вилоятлардаги юқумли ҳасталиклар шифохоналарида ҳам бу борада яхши натижаларга эришилмоқда.

Коронавирус инфекциясига хос белгилар – иситма, йўтал, нафас етишмаслиги бизнинг беморларда ҳам қайд этилмоқда. Диарея (ич кетиши), ҳатто ҳид ва таъм билиш сезгисининг йўқолиши ҳам касалликнинг бошланишидаёқ кузатилмоқда. Демак, коронавируснинг бизнинг ҳудудда кечиши хорижий давлатлардаги ҳолат билан деярли фарқ қилмайди.

Беморларни Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти тавсиялари асосида даволаш иш-мизни бир қадар енгиллаштиради. Германия, Жанубий Корея, Хитой, Япония тажрибаларидан фойдаланиш, зарур замонавий тиббий даволаш-ташхислаш асбоб-ускуналари ва махсус дори-дармонлар билан таъминланганимиз, етакчи тиббий муассасалардан мутахассисларнинг жалб этилиши, давлатимиз томонидан қисқа муддатда клиника ташкил

қилиниши сингари бир қатор яхшиликлар ўзининг ижобий самарасини бермоқда. Бундан ташқари, юртимиздаги пульмонолог, кардиолог, терапевт, эндокринолог каби етук мутахассислар билан телемулоқот ўрнатилиб, зарур тавсияларни олишаётгани ҳам шифокорларимизга қўл келмоқда. Коронавирус инфекциясига чалинган беморларни даволаётган вилоятларимиздаги тиббиёт муассасалари шифокорлари билан ҳам доимий мулоқотда бўлиб, тажриба алмашиб турибмиз.

Ҳар бир киши огоҳ бўлиши керакки, коронавирус инфекцияси асосан ўпкага таъсир қилади, аҳволи оғир беморларда нафас етишмовчилиги юзага келади, ўпкада мустақил равишда ҳаво айланмай қолади. Бундай вақтда беморга зарур кислород сунъий нафас олиш аппарати орқали етказиб берилади. Касалликнинг бу хилда оғир кечиши асосан ўпка, жигар, юрак каби ички аъзоларида илгари бир қанча касалликлар билан беморларда кузатилди. Хуллас, қайси организмда сурункали ҳасталиклар ривожланган бўлса, шунингдек, ортиқча вазнли ва астма ёки гипертонияга чалинган ҳолларда, бундан ташқари қандли диабет беморлари ҳамда илгари бир неча марта пневмония (зотилжам)ни бошдан ўтказган беморларда коронавирус касаллиги оғирроқ кечади.

Ўрта оғирликда кечаётган касалликнинг қисқа муддатда пневмонияга олиб келган ҳолатлар ҳам учраб турди. Шунингдек, касалликнинг бошланғич белгилари энди юзага келаётган пайтда – рентгенда пневмония аломатлари аниқланди. Булар касалликнинг қандай кечишини прогноз қилиш қийинлигини кўрсатади. Шунинг учун бу инфекцияга қарши жуда жиддий қараш зарурлигини англадик.

Хорижлик мутахассис олимлар коронавирус инфекцияси ҳаётини муҳим аъзоларда оғир асоратлар қолдиришини қайта-қайта таъкидлашмоқда. Мен айтмоқчиманки, ҳар бир организм турлича. Яқинда бир беморимиз тузалиб, реабилитацияга ўтганда касалликнинг ўзига хос аломати кузатилди. Яъни коронавирус унинг нерв тизимларига ҳам таъсирини ўтказиб, асорат қолдирибдики, ҳатто беморнинг оёқларида ҳаракат чекланди. Ҳозирда олиб борилаётган муолажалардан кейин ҳаракат аста-секин тикланаётганини эшитиб, бироз хотиржам бўлдик.

Афсуски, бугунги кунда нафақат чет элдан олиб келинаётган ватандошларимизда, балки, аҳоли орасида ҳам коронавирус билан оғирланганларнинг аниқланаётгани кишини ташвишга солмоқда.

Ўрнатилган тартиб-қоидаларни менсимаслик оқибатида вазият тараққилишиб бораверади. Барчамиз итоатли бўлиб, шифокорларнинг тавсия ва кўрсатмаларига амал қилсак, карантин даврида ҳаётини заруратсиз уйимизни тарк этмасак, касалликнинг илк белгилари аниқланганда, уни яширмай шифокорларга ўз вақтида муурожаат қилсак, бу касаллик, албатта, чекинади. Ахир халқимиз ўтмишда не-не жангу жадаллар, табиий офатлару бало-қазоларга рўбарў келган. Шундай қийинчиликларнинг барчаси элимизнинг сабр-бардоши ва кучли иродаси туфайли енгил ўтилган. Қолаверса, ҳар бир киши ўз саломатлиги учун ўзи масъулдир. Буни ҳеч вақт унутмаслигимиз керак.

Мухайё АСИЛОВА,
Республика Вирусология илмий-текшириш
институтини бош шифокори, тиббиёт фанлари доктори.

Устози аввалим

Тошкентга келиб, талаба бўлиб, илк кўз очиб кўрган матбуотим “Ўзбекистон хотин-қизлари” журна-ли (бугунги “Саодат”) бўлди. “Саодат” жур-нали ўша пайтда ҳам мамлакатимизнинг ижодкор хотин-қиз-ларини ўз атрофида жипслаштирган, ўзи-га хос маҳорат мак-таби яратган, устоз-лик мақомига эришган қутлуг даргоҳ эди. Асаларилар гуллар-га интилганидек, биз ёш ижодкорлар бу ерга интилардик.

Менинг ушбу нашрда чоп этилган биринчи журналистик изланишларим ва қувончларим ҳамон эсимда. Такдир мени айни кун-да кексалик гаштини сураётган таниқли журналист Санъат опа Маҳмудовага рўбарў қил-ди. Самимий, дилкаш, жонкуяр, оилапарвар Санъат опа ҳам журналга энди ўтган экан. Олиб борган мақо-ламни диққат билан ўқиди.

Сўнгра менга қараб: – Яхши объект танлабсиз. Жур-налистнинг биринчи ютуғи қаҳрамонни танлай билиш-дир. Биров тавсия қилдими? – деб сўради.

– Уйимиз фабрикага яқин. Қўшнилари кўпчилиги у ерда ишлайди. Улардан цех бошлиқлари “Хизмат кўр-сатган рационализатор” унвонини олганини эшитдим. Уч кун қатнаб, фабрика директори, бош инженери ва ўзи билан суҳбатлашиб, фаолиятини ўргандим. Андоза олгандан кейинги қийқимлар чиқитга чиқарилар экан. Ушбу қийқим газламаларга иккинчи умр бахшида этиб, ундан турли хил рўзгор буюмлари ишлаб чиқариш лойиҳаси амалга оширилаётгани, бу фабрикага ҳам, ишчиларга ҳам қўшимча даромад эканлиги мени жуда қизиқтирди. Қаҳрамоннинг уйларида ҳам бўлдим. Фар-зандлари билан ҳам танишдим, – дея жавоб бердим.

Хоразмда биринчи бўлиб рационализаторлик унво-нини олган аёл, Урганч тикувчилик фабрикасининг цех бошлиғи Анажон Отаева ҳақидаги мақолам чоп этил-гандаги қувончларимни ифодалаб бериш қийин эди. Ўшанда биринчи курс талабаси эдим-да. Талабалик йилларим журналда жуда кўп мақолаларим чоп этил-ди. Ҳамиша Санъат опа Маҳмудованинг ўғити ҳаёлим-да бўлиб, қаҳрамон танлашга алоҳида эътибор бера бошладим. Масалан, ўша йиллар машҳур пиллакаш, Урганч туманидаги Ўрта Дўрмон қишлоғи (бугунги “Оқ олтин” жамоа хўжалиги) фуқароси, қатор орден-лар соҳиби Сўнажон опа Собирова, Урганч шаҳрида-ги 4-сон мактаби бошланғич синф ўқитувчиси Дар-

монжон опа Раҳимова каби воҳанинг маш-хур ва ўз касбига садоқатли аёлла-ри, устозлар ҳақи-да очерк ва лавҳа-ларим чоп этилган эди.

Украин шоираси Леся Украинканинг юз йиллиги нишон-ланган пайтлар дип-лом иши ёзадиган дав-римга тўғри келди. Леся Украинканинг ижоди, ҳаё-ти, саёҳатнома шеърлари ва ижодкорнинг ўзбек тилига тар-жималари билан танишар экан-

ман, гўзал шеърятидан қалбимга бир чўғ тушди. Леся Украинканинг шеърлари-ни йигирмадан ортиқ таржимон ўзбек тили-га ўгирган эди. Шоира Зулфия таржимала-ридан янада кўпроқ завқландим, руҳландим. Мен диплом ишимни Леся Украинка таржи-маларига бағишлашни юракка туйдим. Бизга таржимоншуносликдан сабоқ берган устози-миз Файбулла Саломов (охирати обод бўлсин) фикримни қўллаб-қувватлади. Диплом ишим-ни тугатиб, устоз Файбулла Саломовнинг назаридан ўтказганимда шоира Зулфия тар-жималари қисмидан домланинг ҳам ниҳоятда ҳаяжонланганини кўрдим. Устоз Зулфия тар-жималарининг ёнига “зўр, қойил” деб ёзиб қўйган эди. “Жуда яхши диплом иши бўлиб-ди, мавзу ҳам, унинг ёритилиши ҳам маъқул келди. Сиз бу изланишларингизни келажак-да ҳам давом қилдингиз. Ҳозир эса уни Зул-фия опага ҳам кўрсатиб олинг”, дея маслаҳат бердилар.

Мен изланишларимни шоира Зулфиянинг назаридан ўтказиш учун “Саодат” журнаliga бордим. Журналда кўпгина мақолаларим чоп этилган бўлса-да, бироқ Зулфия опа билан шахсан ҳеч учрашмаган эдим.

Диплом ишим муносабати билан опанинг хузурида бўлдим. Ижод, оила, журналистика масалаларида узоқ суҳбатлашдик. Диплом ишим у кишига жуда маъқул келди. Қўллаб-қувватладилар. У пайтларда Леся Украинка ижоди ўзбек китобхони учун янгилик эди.

Кейинчалик рўзгор ташвиши, фарзанд

тарбияси, иш билан банд бўлиб, опанинг ҳузурига бора олмадим. Бир куни журналга ҳикояларимни олиб бордим, адабиёт бўлимининг мудири Ойдин Ҳожиева эди. У кишига ҳикоя маъқул келиб, Зулфия опага тавсия қилибдилар. Ўша даврда университетдан берилган йўлланма билан Ўзбекистон телевидениесида муҳаррир бўлиб ишлардим. Бир куни телефон жиринглаб қолди. Гўшакни кўтардим. Меҳрибон, эътиборли устоз Ойдин Ҳожиеванинг қўнғироқдек овозини эшитиб хурсанд бўлдим. “Асарингиз маъқул келди, тезда етиб келинг, Зулфия опа сизни йўқлаяпти”, дедилар. Опанинг ҳузурига кирар эканман, у кишининг очиқ чехра билан пешвоз чиқиши мени янада руҳлантирди. “Қаерда юрибсиз? Сизни йўқотиб қўйдик-ку”, деб самимий кутиб олдилар. Улар мени эслаб қоладилар, деб кутмаган эдим. “Адабий туйғулар” туркум қатраларим у кишига маъқул келибди. Табрикладилар. Яна узоқ суҳбатлашдик. “Фарзандли бўлибсиз, ишга жойлашибсиз. Қутлуг бўлсин. Бироқ ёзган асарларингиз ҳам сизнинг фарзандларингиз каби уларни ҳам бола парваришлагандек авайлашни билишингиз керак. Таржимачилик соҳасидаги ишларингизни давом қилдилинг”, деб маслаҳат бердилар. Устоз Зулфия опанинг ушбу сўзлари ҳамон қўлоғимда жаранглайди. Опанинг ҳузуридан уларнинг эътибори учун ғоят хурсанд бўлиб чиқдим. Шоира Зулфиянинг маслаҳати билан таржимачилик соҳасидаги изланишларимни кучайтирдим.

Тезкорликни, ташаббускорликни ўргатган телевидениеда ўн етти йил ишлаган кезларимда ҳам “Саодат”-журналидан қадамимни узмадим. Гоҳ ҳикояларим, гоҳ мақолаларим чиқиб турарди. Масалан, “Ҳарорат” деган ҳикоям ҳам биринчи бўлиб шу журналда чоп этилди. Ушбу журнал ва унинг жамоаси менга бир олам ижодкорлик руҳиятини бахш этарди. Бир куни “Саодат” журналида ишлаётган Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист Раҳима опа Шомансурова сўраб қолди: – Сизни талаба вақтингиздан биламан, бизда амалиёт ҳам ўтадингиз, нега матбуотнинг замонавий йўналишини танладингиз? – деб сўраб қолдилар.

– Чунки университет менга Ўзбекистон телевидениесида ишлашга йўлланма берди. Шу-шу у ерда ишлаб юрибман. Ватан қаерга йўлласса, ўша ерда ишлаймиз-да, – дея жавоб бердим.

Ўзбекистон телевидениесида ишлаб, олима аёллар ҳақида “Гул кўп, чаман кўп” номли туркум телеочерклар ва юртимиз алломалари тўғрисида “Мозийдан ёғдулар” кўрсатувини тайёрлаб юрган пайтим эди. У пайтларда аёллар ва машҳур аждодларимиз ҳақида кўрсатувлар жуда кам эди. Бир куни “Саодат” журналининг бош муҳаррири Ойдин опа Ҳожиева ТВга кўрсатувга келдилар ва мени ишга таклиф қилиб қолдилар.

Менга талабалигимдаёқ журналистика сирлари билан ошноликни ўргатган даргоҳга ўтиб ишлашга қарор қилдим. Журналда масъул котиб бўлиб ишлаш мен учун бу ижодий ҳаётимдаги, иш фаолиятимдаги иккинчи бир давр бўлди. Ойдин опам гоҳ “Шарқ” канцернининг бош ҳисобчиси ҳузурига, гоҳ бош инженер, гоҳ директор ўринбосари ҳузурига жўнатиб, журналнинг босмаҳона билан амалга оширилган вазифаларини ҳал қилиб келишни топширар эдилар. У пайтда ОАВлари жумладан, журнал ҳам мустақиллик шарофати билан янги тизимга қадам қўйиб, янги-янги мураккабликлар, иқтисодий қийинчиликлар остонасида қийналиб турган бир давр эди. Нарх-наво ошган сари, бос-

маҳона харажатлари ҳам ошиб бораётган, обуна жараёни кундан-кунга пасаяётган бир палла эди. Масалани ҳал қилиб келгач, ҳисобот берардим. Улар ё маъқуллардилар, ёки мана бундай қилишингиз керак эди, деб ўргатардилар.

Кейинчалик “Соғлом авлод” газетасида бош муҳаррир бўлиб ишлаганимда “Саодат”да ўрганганларим менга жуда қўл келди. “Соғлом авлод” Давлат дастури асосида 2000 йилда ташкил этилган газетамиз нолдан иш бошлаб, тез орада ўн минг тираждан ошиб кетди. Республика газета-журналлари орасида ўз овозига, ўз ўрнига эга бўлди. Бу ютуқларда, албатта, “Саодат” журналида устоз Ойдин Ҳожиевадан ўрганганларим, ТВда кўрсатув тайёрлаш учун югур-югурлардан олган сабоқларим қўл келди, десам арзийди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасига депутатлик муддатим тугаб яна “Соғлом авлод” газетасига қайтдим, белимни маҳкам боғлаб ишга тушиб кетдим. Олий Мажлис қошидаги жамоат фондига лойиҳалар ёзиб, тўрт марта грант олиб газетанинг қаддини тиклаб олдик. Булар ҳаммаси устозларнинг изланувчанлигини кўриб, кузатиб, сабоқ олишга интилганларим самараси десам бўлади.

Айни кунда Тошкент шаҳар “Соғлом она ва бола” нодавлат нотижорат ташкилотини бошқариб, электрон нашр – gijum.uz сайтини элга армуғон қилиб турибмиз. Газета-журнал журналистиканинг энг дастлабки бир йўналиши, радио-телевидение иккинчи йўналиши, интернет журналистикаси энг замонавий ўзига хос яна бир йўналиши бўлиб, Аллоҳга ҳамду санолар бўлсин, бу йўналишни ҳам ўзлаштириб олдим. Буларнинг бари атрофимдаги яхши кишиларнинг ҳаёти ва ижодини кузатиб, устозларнинг ўғитларига қўлоқ тутиб, улардан олган сабоқларим самарасидир.

Халқимизнинг: “Бир кун туз тотган жойингга қирқ кун салом бер”, деган ибораси бор. Мен эса “Саодат” журналидан бир умр туз тотидим. У нафақат мен учун, балки, бутун Ўзбекистон хотин-қизларининг ёнида мавжланиб оққан дарёдир. Ана шу дарёдан қониб-қониб сув ичганимдан беҳад хурсандман. Аллоҳ изни ила устозлар рози бўлсин.

Бу йил 95 ёшини нишонлаётган, хотин-қизларнинг ҳаётда ўз ўрнини топишига кўмаклашиб, Ватанимиз тараққиётига муносиб ҳисса қўшиб келаётган онахон нашр – “Саодат” журналига истагим шуки, унинг обунаси ошиб-тошиб кетсин, аъъанавий ижодий кайфият бардавом бўлсин, устозлик мақоми ҳеч сўнмасин, дея эзгу тилаклар билдириб қоламан.

Раъно ЗАРИПОВА,
Ўзбекистон Республикасида хизмат
кўрсатган журналист.

ДУНЁНИ

меҳр қутқаради

Сардоба сув омборидаги фалокат юз берганига икки ой бўлди. Ўтаётган ҳар бир кун сирдарёликларнинг иродасини, имон-эътиқодини, сабр-бардошини, халқимизнинг қон-қонига сингиб кетган юксак инсоний фазилатларини, меҳр-оқибатини синовдан ўтказмоқда. Мен бўлиб ўтганларнинг жонли шоҳиди бўлиб, воқеаларни ўз кўзим билан кўрдим. Уй-жойлари бузилиб кетган, бир умр яшаган гўшала-ри сув остида қолган юртдошларимизнинг кўнглини кўтариш, уларга қийин дамларда суянчиқ бўлиш, ташвишини бўлишиш учун, уларга кўмаклашиш учун бутун Ўзбекистон оёққа қалқди. Ушбу синовли кунларда халқимизга хос бўлган одамгарчилик, меҳр-шафқат, инсоний муҳаббат каби эзгу туйғулар уларни машаққатли вазиятлардан омон олиб ўтганига гувоҳ бўлдим. Зеро, инсониятни, дунёни меҳр-муҳаббат қутқаради.

Шу нарсани алоҳида таъкидлашни истар эдимки, одамлар бир-бирига суяниб, бошига тушган фалокатни, машаққатли кунларни енгиб ўтар экан. Воқеа содир бўлган дастлабки кунларда талафот кўрган маҳаллалар, аҳоли пунктлари, қишлоқлардан Гулистон ва Янгиер шаҳарлари, Мирзаобод туманидаги бир қатор коллежлар ва болалар боғчалари, Жиззах вилоятининг Жиззах, Гагарин шаҳарлари, Мирзачўл ва Пахтакор туманларига зудлик билан эвакуация қилинган юртдошларимизнинг ҳузурига тонг саҳардан етиб борамиз, уларнинг ҳолидан хабар оламиз. Бутун вилоят аҳли – ким кийим-кечак, ким озиқ-овқат маҳсулотлари билан юртдошларимизнинг ҳузурига ошиқади.

Бир куни Янгиер шаҳридаги педагогика коллежи биносига кўчириб келтирилган юртдошларимиз ҳолидан хабар олгани вилоят Кенгаши депутати Гулчеҳра Жонжигитова билан етиб борсак, коллеж ҳовлисида бир нуроний онахон турибди-

лар. Биз у кишининг исмини ҳам сўрамабмиз. Ҳол-аҳвол сўрашиб, кимни қидираётганини сўрасак, шундай жавоб қилдилар:

– Ҳеч кимни қидираётганим йўқ. Бу фалокатни эшитиб йўлга тушиб келавердим. Самарқанд шаҳриданман. Жабр кўрган юртдошларимга кўрпа ва кўрпачалар, чойшаблар олиб келувдим. Опасингилларимизнинг кунига яра деб. Кимга топширишни билмай, ҳайрон бўлиб турибман, – онахон машинанинг салонига тахлаб қўйилган бир тахлам кўрпа ва кўрпачаларни кўрсатди.

Кўзларимизга ёш келди. Онахонни бағримизга босдик, миннатдорчилигимизни билдирдик. У кишини жабрланган опа-сингилларимиз ҳузурига бошладик.

Шу куни Ўзбекистон Ёзувчи-

лар уюшмаси раиси, Ўзбекистон халқ шоири Сирожиiddин Саййид рахбарлигидаги озиқ-овқат, ширинликлар, китоблар карвони етиб келди. Биз уларни кутиб олиб, озиқ-овқат маҳсулотлари, ширинлик ва китобларни Янгиер шаҳрига кўчирилган 1300 дан ортиқ аҳолига тарқатдик. Болажонларга китоблар совға қилдик. Улар билан суҳбатлар уюштирдик.

Сув омборида ушбу ҳалокат бўлиб ўтгандан буён ҳар бир кунимиз шу залда кечмоқда. Мамлакатимиз пойтахтидан атоқли санъаткорлар, ижодкорлар, машҳур олимлар, адиблар ҳар куни Сирдарёга ташриф буюрадилар. Биз уларни кутиб олиб, уларга ҳамроҳ бўлиб, жабрдийда юртдошларимизнинг ҳузурига йўл оламиз. Кун бўйи улар билан мулоқотда бўлиб, кайфиятларини кўтариб уйга қайтамиз. Хайрли иш

си, шоир Минҳожиддин Мирзо рахбарлигидаги моддий кўмак карвони, Республика "Нуроний" жамғармасининг ташаббуси билан Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Али, Ўзбекистон халқ артистлари Эркин Комилов, Ёқуб Аҳмедовлар сардобаликлар ҳузурига ташриф буюрган кунлар ҳамон ёдимда. Санъаткорлар ва адиблар сардобаликларнинг ҳузурида бўлиб, уларга яхши кайфият бахш этдилар. Улар олиб келган озиқ-овқат маҳсулотлари ва китоблар болаларга тарқатилди.

Кечагина Тошкентдан Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимига кўнгироқ бўлиб, бир гуруҳ ижодкор дўстларимиз шахсий жамғармаларидан ажратиб сирдарёликларга моддий ёрдам юбораётганликларини маълум қилишди. Биз улар юрган маблагни топширган Мирзаобод тумани "Навбаҳор" маҳалласида яшайдиган, уй-жойидан айрилган Дилмурод Мамасиддиқов бу эътибор ва меҳр-оқибатдан барча ижодкорларга чуқур миннатдорлигини билдирди.

Мухтасар қилиб айтганда, Сирдарёда ҳаёт ўз маромига тушиб бормоқда. Давлатимиз раҳбари ўша машъум воқеадан сўнг Сирдарёга тўрт марта ташриф буюриб, ҳар келганида "Ҳеч бир инсон, ҳеч бир оила эътибор ва ғамхўрликдан четда қолмайди", – деб таъкидлайди. Ҳар бир ташрифида сардобаликлар, оқолтинликлар ва мирзаободликлар билан учрашиб,

уларнинг кўнглини кўтарди, мулоқотда бўлади. Давлатимиз раҳбарининг ғамхўрлиги ва ташаббуси билан Сардоба, Оқолтин ва Мирзаобод туманларда 10 мингга яқин иш ўринлари яратишни кўзда тутган янги лойиҳалар ишлаб чиқилди. Эски, кўримсиз қишлоқлар ўрнида замонавий, шаҳар типигаги кўркам қишлоқлар қад кўтара бошлади.

Ташвишли, таҳликали кунлар ортида қолди. Сирдарёликлар бир-бирига суяниб, қўлни-қўлга бериб, бир-бирига ҳамкор, мададкор бўлиб, қаддини тиклаб олди. Барча вилоятлардан ёрдамга келган, бугун Сирдарёдаги бунёдкорлик қурилишларида иштирок этаётган ҳамюртларимиздан миннатдоримиз. Жорий йилнинг 20 июнь куни 400 нафар вилоятнинг кўнгилли ёшлари "Янги Сирдарёни биргалашиб

қурамиз" шиори остида Сардоба, Оқолтин ва Мирзаобод туманларидаги қурилишларга жўнаб кетдилар. Сирдарёнинг фарзандлари мана шу синовли кунларда элнинг корига ярашга бел боғлаганлари, бунёдкорлик ишларига ўз ҳиссаларини қўшишга қарор қилганларидан мамнунмиз. Зеро, кимсасиз саҳрода боғу бўстонлар яратган Сирдарё халқининг фарзандлари ҳам ота-боболарининг бунёдкорлик ишларини давом эттирадилар, деб ишонамиз.

Ҳаётхон ОРТИҚБОЕВА,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими

қилсанг, кимнингдир кўнглини кўтарсанг, кимгадир яхшилик қилсанг, чарчашни ҳам унутар экансан. Зотан, юртдошларимизнинг бошига ташвиш тушиб турганида ҳеч биримизнинг чарчашга, толиқишга, лоқайд бўлишга ҳаққимиз йўқлигини ҳар лаҳзада ҳис қилиб турамиз.

Республика маънавият ва маърифат маркази раҳбари, Олий Мажлис Сенати аъзо-

КАФТИДА МУЗЛАРНИ ЭРИЙГАН ОНА...

Хуринисо ая Нурматжонини ҳар куни телевизорда кўрадиган бўлди. Унга узоқ тикилади. “Боламнинг кўзлари киртайгандайми, дам олмаган кўринади, ҳорғинроқ”. Яна “Боши омон бўлсин, эл ташвиши осонмиди?” деб ҳам қўяди. Дунё аҳлини шу кунда безовта қилиб турган тождор вирус деган хасталик туфайли анчадан буён кўришолганлари йўқ. Шифокор ўғли ҳар замон, ҳар замон сим қоқиб ҳол-аҳвол сўраб туради. Етти фарзандининг ичида шуниси бошқачароқми... Жуссаси кичик бўлгани билан тиришқоқ, чайир, териси юпқа – таъсирчан. Пана-панада шеърлар ёзиб юришини ҳам сезган.

Айланайин айвонидан,
Осмонўпар нарвонидан.
Эл кориға яраган,
Нурматжондай полвонидан.

Бешик қучиб шу тарзда алла айтганига ҳам кўп йиллар бўлибди. Оналарнинг ҳар дуоси ижобат экан. Бугун шу боласининг ўзи боболик мақомига етди.

“Онани яратмасин”, деб қўйишади оналарнинг ўзлари. Чунки бу зотларнинг зиммасида бир машаққатли юк бор. Фарзанд дунёга келтириш, сўнг унинг тарбияси. Донишмандларнинг айтишича, дунёга келган чақалоқнинг ҳаммаси бир-бирига жуда ўхшайди. Фақат улар тарбия билангина бир-бирларидан фарқли инсонлар бўлишади. Хуринисо ая ҳам етти фарзандга она бўлди. Болаларининг отаси Сотимниёз Атабеков зиёли инсон эди. Кўп йиллар мактабда директор бўлиб ишлаганлар. Болаларнинг кичиклигидаги даврнинг ўзи бир давр экан. Кетма-кет туғилган болалар оналарни ҳаракатчан қилиб қўяр экан. Қишлоқдаги энг сўлим, гўзал ҳовли уларники эди. Райҳонлару жамбиллар, атиргул, намозшомгуллар, синдирма гуллар, гултожикўрозлар шу даражада дид, тартиб билан экилардики, кўрганнинг кўзи қувнади. Айниқса, ҳовлининг икки четига қатор зич қилиб экилган тут дарахтларини кўрган одам ҳайратланмай қолмасди. Сабаби уй бекаси уларни каллаклаб шундай шакл берардики, унинг тут эканлиги унча-мунча одамнинг хаёлига келмасди. Ҳамқишлоқлари тутларни манзарали дарахт, деб бир-бирлари билан баҳс бойлашиб келиб кўриб кетганлари ҳам бўлган. Аслида ўсимликларни, жониворларни, табиатни яхши кўрган одам улкан қалб эгаси бўларкан.

Хуринисо Атабекова аслида ҳаёт мактабининг зеҳнли ўқувчиси бўлди. Умр йўлдошини етмиш йил бошига тож қилди, ярим пир деб билди. Уйдаги раҳбарнинг ўрнини, иззатини болаларига англатди. Саришталик, ширинзабонликни касб қилди. Гулзор-

дан хуш бўй таралади. Рисоладаги оилада эса яхши инсонлар камолга етади.

У ҳам ўқишни орзу қиларди. Бироқ Тошкентдаги театрлардан бирида ишлайдиган энг катта акаси актёр Ҳидоятулло Аҳмедов сингисининг ўқишини истамайди. (Балки, ўша пайтларда қиз бола она бағрида беҳавотирроқ бўлгани учундир). У киши 1939 йили урушга кетиб, етти йил жангу жадаллар ичида юради. Уйига хат ёзганида ҳам сингисини ўқишга юбормасликни тайинлайди. Урушда кўп марта яраланиб, қатор жанговар орден-медаллар билан уйга қайтаётганида, она қишлоғига жуда яқин қолганида йўлда вафот этади. Шу-шу сингил акаси истагига садоқат сақлайди.

Шу Нурматжонининг туғилиши қизиқ бўлган. Каттаси уйда туғилган эди. Бунисида кўшни қишлоқдаги туғуруқхонага олиб боришди. Ўғил кўрганини эшитган ота хурсанд кетди. Уч-тўрт кундан сўнг доялик қилган Аня исмли рус аёл: “Бугун сенга жавоб берамиз, мана телефон, эрингга айт, олиб кетсин”, деди. Телефон нима эканини билмаган Хуринисо ҳайрат билан уни қўлига олди. Аня айтиб турди, Хуринисо у кўрсатган жойга гапирди: “Бизга жавоб беришди, келиб бизни олиб кет”.

Уйга келишди. Отанинг қовоғидан қор ёғарди. Хуринисо ҳайрон. Сўнгра астагина бунинг сабабини сўради. Хўжаси жаҳл билан деди: “Телефонда нега мени “сен”сирадинг”. Аёл изтиробга тушди: “Сизни “сен”сираб ўлибманми, қачон?” Сўнг доя аёл айтиб турган сўзлар ёдига тушиб ўшани такрорлаганини айтди. Унинг телефонда биринчи марта гаплашиши эди-да. Аёлининг соддалигидан хўжаси роса завқланган эди. Хуринисо ая тез-тез бетоб бўлиб қолар, шифохонага тушарди. Бот-бот ётиб қолганида болалари “Ойи, нега ётибсиз?” деб сўрашарди. “Тобим йўқ, юролмаяпман, – дерди уларга. – Сизлар яхши ўқинглар, элга нафи тегадиган инсон бўлсаларинг, мен яхши бўлиб кетаман”. Болалар астойдил дарс қилишга тушиб кетишарди. Ҳар бирининг ўз қизиқиши, ўз истеъдоди бор. Шеър ёзадигани қайси, спортчиси, илмга қизиқадигани қайси. Хуринисо ая ана шу болаларининг ҳар бирига алоҳида: “Сен энг яхшимсан, сени кўпроқ яхши кўраман”, дерди. Аммо бирини биридан ортиқ кўрган эмас.

“Кўп болалик оиланинг фарзандлари бир-бирини етаклаб катта қилиб олади”, дейишса ҳам, ҳар бир хонадон болалари вояга етгунича ота, айниқса, онанинг қалбида неча бор тўфон туриб, неча бор тинади. Вақти келиб, қулиб эсланадиган воқеалар ҳам бир пайтлар онанинг кўзидан бир қатим нурни олиб, чехрасига бир неча чиқиқлар ташлаши мумкин.

... 1968 йилнинг февраль ойи эди. Тизза бўйи қор ёққан. Эрталаб ўтлатгани қўйиб юборилган жониворлар шом тушгач ҳам қайтмади. 12 ёшли Нурматжон укаси Арзимат билан жониворларни кўрага қайтариб олиб келгани эшак миниб йўлга тушишди. Аммо эшакларнинг қорнигача чиққан қор, қалин туманда иккала бола адашиб кетишди. Тонг отиб, кун ботади. Ака-ука уйга олиб келадиган йўлни йўқотиб қўйишади. Энг ёмони,

улар қуюқ туманда чиябўри галасига дуч келишади. Оч йиртқишлар болаларнинг эшакларининг думларини узиб олишади. Ака-уканинг қўлидаги қамчилар уларга эргашган чиябўриларни улавариб, титилиб кетади.

Хуринисо ая остонага чиқиб, бот-бот қорни сидириб тупроқни кафтида тутиб туради.

– Тупроқ яхламаган демек, ўғилларим ҳам яхлаб қолмаган. Худойим уларни асра, яхшиларга дуч қил! – дея илтижо қиларди ая. Илтижолари ижобат бўлиб ўғиллари саломат бағрига қайтди. Хуринисо ая умрини, бор меҳрини шу дунёда топганлари, кўз нурлари – фарзандларига бахшида этди. Оилада ҳамиша мўътадил иқлим яратди. Эл боласига таълим-тарбия беришга умрини бағишлаган педагог Сотимниёз домла билан 70 йил бирга умр кўришди. Ҳамма фарзандлари ўқимишли, меҳнаткаш, фидойи инсонлар бўлиб етишишди. Хуринисо ая фарзандлар ардоғида. Етти фарзанди униб-ўсиб, ўзларидан кўпайишяпти. 120 дан зиёд невара, чевара, эваралар қуршовидаги онахон меҳр оғушида. Сотимниёз домлани ўтган йили 93 ёшида тупроққа қўйдилар. Искандар, Гулмат ўғиллари бугун отаси ишлаган мактабда ўқитувчилик қилишади. Уларни “Ота чирогини ёқиб ўтирган зурриётлар”, дея эл иззат қилади.

Биз ҳикоя қилаётган Хуринисо ая Кўлкент қишлоғининг дуоғўй, пири бадавлат онахонларидан. Ҳар дуосида “Нурматжоним” деб тилга оладиган фарзанди эса қишлоқларидан биринчи чиққан тиббиёт фанлари доктори Нурмат Атабеков бўлади.

Эл хизматига фидойи фарзандлар берган оналарга шарафлар бўлсин.

Маматқул БОЗОРБОЕВ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.

Хосиятнинг бўлай, сўзини бўлайин

Хосиятнинг исмини эшитишимиз билан қулогимиз остида қўнғироқдек овози жаранглай бошлайди:

**Хосиятнинг бўлай, сўзинг бўлайин,
Насибаси тўқис қизинг бўлайин,
Кўклардан тикилган кўзинг бўлайин,
Ёқутдай товланай мунчоқларингда...**

Ва бу овоз ҳозирги шакли – “ёқутдай мунчоқлик” кўри-нишидан “Ягона Ватан” кўринишига ўтганида ҳам, “Икки дунёда битта Самарқанд” бўлиб янграганда ҳам ёки ишқ-нинг изтироблари, ёнишларига қўшилиб ловулаганда ҳам ўз самимияти билан, ҳаяжони билан ўқувчини севдиради. Уни бежизга Ўзбекистон халқ шоири, жаннатмакон устозимиз Зулфияхоним “Хосият менинг суюкли, жўшқин илҳомли шои-рам”, дея иссиқ сўзлар билан алқамаган. Ҳалима Худойбер-диевадай забардаст шоира ҳам “Ишқни Хосиятдай тавсиф-лаш қийин”, дея тан бергани ҳам бугун ҳаётнинг етмиш минг чигириқларидан бутун чиқиб донишмандлик фаслида ҳам чақ-наб, чарақлаб ижод қилаётган шоиранинг ҳавасларга лойиқ имконларини кўрсади. Хосиятнинг илк шеърӣ туркумла-ри Саодат” да чоп этилган. Ва у бир умр шу наирга садоқат-ли муаллиф бўлиб келяпти. “Дарёдан қатра”, “Турналарим”, “Ватан ягонадир” каби тўпламлари шуҳрат қозонганда ҳам, “Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими” унво-ни, “Меҳнат шуҳрати” ордени билан тақдирланиб, муалли-малик, журналистлик, шоирлик хизматлари шарафланган-да ҳам ҳамisha “Саодат” билан бирга бўлди. Журналимизнинг Самарқанддаги вакиласи сифатида наиримизни фаол тар-ғибот қилишдан тўхтамади. Ёш ижодкорларни журнал мин-барига олиб чиқди. Самарқандлик опа-сингиларимизнинг ибратли ишларини кўп бор Хосиятнинг қаламида элга суюн-чиладик. Бугун ҳам Хосият Бобомуродова “Саодат”га елка-дош. Гўзал тилакларимиз, оташин табрикларимиз Сизга бўл-син! Бахши боболаримизнинг қудратли руҳияти кўчиб ўтган элсевар кўнглингизда шеърӣят чашмалари қайнайверсин. Она, буви, устоз мақомида эришган иззатингиз бардавом бўлсин! Яхшилардан мерос қолган, оти, сифати ўзига ярашган “Сао-дат” ҳам ҳамisha Сиз билан бирга, қувончингиз, муваффа-қиятларингизнинг ҳамроҳи эканини айтишдан бахтиёрдир!

БОШИГА ИШ ТУШСА БИР БЎЛГАН ХАЛҚМИЗ

Бахт ҳам, бахтсизлик ҳам алмашиб келар,
Сув сел бўлса, кўпириб, тошиб келар,
Биров гул, бировлар гап ташиб келар,
Ҳар не келса енгиб, қир бўлган халқмиз,
Бошига иш тушса бир бўлган халқмиз!

Оби раҳматингдан гул кўкаради,
Меҳр берсанг чўккан дил кўкаради,
Дуо қилсанг бори эл кўкаради,
Дуолари кўкда нур бўлган халқмиз,
Бошига иш тушса бир бўлган халқмиз.

Бир майизни қирққа бўлиб еганлар,
Ёвига ҳам омон бўлгур, деганлар,
Бошга қилич келса, тикка турганлар,
Кучининг сабаби сир бўлган халқмиз,
Бошига иш тушса бир бўлган халқмиз.

Офат келмиш, ниқобингни кий, дейсан,
Бир муддатга ҳой ҳавасни қўй, дейсан,
Ҳечқиси йўқ, кўпга келган тўй дейсан,
Истиффорлар айтиб, жўр бўлган халқмиз,
Бошига иш тушса бир бўлган халқмиз.

Ҳайқиргим, ҳам ёнгим, тутагим келар,
Заиф жойларингни бутагим келар,
Сўз айтиб бурчимни ўтагим келар,
Шоир - Хосиятнинг аўр бўлган халқмиз,
Бошига иш тушса бир бўлган халқмиз.

Қадоқ қўлларингни кўксингга қўйгин,
Алпомишдан мерос тўнингни кийгин,
Бир-бирингни Аллоҳ суйгандай суйгин,
Қўлда ош, қалбида қўр бўлган халқмиз,
Бошига иш тушса бир бўлган халқмиз.

УМИД

(Ўғлим Жалолиддиннинг хотирасига)

“Отанг келганга ўхшайди”, деди ўғли Ёдгор-га Ойбарчин.

“Алпомиш” достонидан.

Шамоллар шивирлаб бир гаплар айтар,
Қара, болам, бугун ботмай турар кун.
Ун тўрт пудлик ёйни ердан ол, кўтар,
Отанг келганга ўхшайди, Бахриддин!

Зиндонданам чуқурмикан мазори,
Бир арқонга арзимади қирқ жоним.
Қиёматга қадар кетмас озори,
Отанг келганга ўхшайди, Маржоним!

Ё, отам деб кўтар ердан камонни,
Бошингни тик тутгин, турма, болам тек.
Қойил қилгин, сени эзган замонни,
Отанг келганга ўхшайди, Жасурбек!

Куйиб ётган бағринг ерлардан кўтар,
Жуфтидан айрилган ойим, тўлиним.
Охири кўринмас ғамлар ҳам ўтар,
Ёринг келганга ўхшайди, келиним.

Ёлғизман деб ўяверма, кўксингни,
Бошларингдан кетар бўлди кўргулик.
Етар, етти йил қон ютдинг ўксиниб
Уканг келганга ўхшайди, Улуғбек!

Тоғи кетиб, боши эгик гулларим,
Ҳар томонга сочилган жуфт изларим.
Ҳар зарбадан титраб турган дилларим,
Аканг келганга ўхшайди, қизларим!

Тургин, энди, ёмон йиқилган бўлсанг,
Шукур қил Аллоҳга, қил яхши ният.
Кечирмайман сени, етган чоқ ўлсанг,
Ўғлинг келганга ўхшайди, Хосият...

* Бахриддин, Маржона, Жасурбек – Жалолиддиннинг фарзандлари

Икки кун йиғлади бошланган маҳал,
Бу кузнинг кўзлари тўладир намга.
Ғамлари қувончга ўхшарди аввал,
Энди қувончлари ўхшайди ғамга,

Аввал япроқларни бир-бир учуриб,
Қуёш кула-кула қузатар эди.
Камалакка бодаю май ичириб,
Хароб кўнгилларни тузатар эди.

Бошлари айланган булут- карахтлар,
Кўзларидан тинмай тўқар жолалар.
Япроқларин ҳали бермай дарахтлар,
Ҳали ҳосилини йиғмай далалар,

Совуқ томчиларни тўқар этаклаб,
Совуқлари сира очирмайди кўз.
Умримга етмишни келар этаклаб,
Мени йиғлатолмай йиғлаётган куз...

ЙЎЛИНГ БЎЛСАМ МАЙЛИМИ, ВАТАН

Сенинг киминг бўлай, суйганим, Ватан,
Ишқида жон қадар куйганим, Ватан,
Тўйларингда атлас кийганим, Ватан,
Бошимга тожим деб куйганим, Ватан!

Юрсанг аршга қадар сени етказсам,
Офтобдан ўтказсам, ойдан ўтказсам,
Қўлингга жилов деб сочим тутқазсам,
Равон йўлинг бўлсам, майлими, Ватан?

Жаҳон бўйлаб ҳилпиратсам, тугингни,
Гулханларга айлантирсам чўгингни,
Ёвга билдирмасам бору йўгингни,
Узун қўлинг бўлсам майлими, Ватан?

Зулмат гўша бўлса нур экиб чиқсам,
Баҳорда бовларга дур экиб чиқсам,
Тош дилларга довур шеър экиб чиқсам,
Ўтқир тилинг бўлсам майлими, Ватан?

Қум босса қумларни босиб кўқарсам,
Оролингга зилол сувлар чиқарсам,
Ёрдамга кўклардан булут чақирсам,
Оддий чўлинг бўлсам майлими, Ватан?

Тўрт фасл бағрингни тўлдирсам, тўлсам,
Минг- минг новдаларга ўзимни илсам,
Кузлар юлиб олса, пойингда ўлсам,
Дона гулинг бўлсам майлими, Ватан?

Эрким сўрасалар қилолмам тоқат,
Мени қул қилолмас ҳатто муҳаббат,
Беармон дунёда фақат ва фақат,
Сенинг қўлинг бўлсам майлими, Ватан?

“Телевизорда онангнинг йиғлаганини кўрдим”, – деган дугонасига:

– Сен бошқа аёлни кўргансан, менинг онам йиғламайди, – дебди набирам Камолахон.

Ҳа болам, катталар йиғламайдилар,
Кўз ёшин кўрсатмас, кичкиналарга.
Қалбини ғам тоши турса ҳам босиб,
Йўл қўймайди, кўз ёш, кек, гиналарга.

Кучлиларга айбдир, ожиз кимсалар,
Ожизлигин ногоҳ сезиб қўйсалар.
Ўзига тенг кўриб сўраса аҳвол,
Ёлғон ҳамдард бўлиб, ёлғон қўйсалар.

Мен йиғласам юлдуз, ойлар йиғлайди,
Баҳорлар қон ютиб олиб кетар бош.
Мен йиғласам ҳеч ким овутолмайди,
Сизлар кулиб юринг, деб тўқмайман ёш.

Йиғласам умримдан ортиқ ғамим бор,
Қайтиб туrolмайман бир тушсам чўкка.
Сизларнинг қаддингиз эгилмасин деб,
Қайгулар қошидан ўтаман тикка.

Қараб турганида бир этак болам,
Озми, кўп мухлислар ҳам бўлса яна.
Уларга йиғлашни ўргатаманми,
Мен ахир шоирман, мен ахир – она...

Дадам, ойим ва мен

Дадам “Уфқ”нинг иккинчи китобини ёзаётган пайтлар эди. Ойим дадамнинг кайфиятини бузмаслик учун кўчада бўлаётган ҳар хил гапларни, миш-мишларни етказмасликка ҳаракат қиларди.

Дадамнинг бир одати бор, бирон нарсадан диққат бўлиб қолса, диққатбозлиги босилмагунча бирон сатр ёзолмасди. Шунинг учун ҳам ойим уни суюнтирадиган гапларни айтарди. Дадам мутлақо ёзмай қўйган, оғайнилари билан вақтини бекор ўтказаётган пайтларда, Худо кечирсин, деб дадамга ёлғон гапирарди:

– Ғафур акани кўрган эдим, “Бурунбой” нега ҳеч нарса ёзмапти, бунақа қилса, союздан ўчиртиворман, деяптилар.

– Абдулла ака телефон қилдилар, кечагина чиққан болалар ундан ўтиб кетяпти, айтиб қўйинг, адабиёт дангасаликни ёқтирмайди. Ёзмаса, бошқа тирикчилик қилсин, дедилар.

Дадамга бу гаплар хуш ёқарди. Чиппа-чин ишонарди. Кўчага ҳам чиқмай, берилиб ёзишга тушиб кетарди.

Дадам кечаси билан ишлаб, тонг пайтида ухларди. Кечаси ойим билан икковимиз дадамнинг иш кабинетидан эшитилиб турган машинка товушига қулоқ солиб ётардик. Ойимнинг мана бу сатрлари ўша пайтда ёзилганди:

*Эшик тирқишидан бир гизик ёниб,
Офтоб бўлиб кириб, ёритар хонам.
Машинканг тикиллар, тўхтайди баъзан,
Биламан, гекяпсан, гекяпсан улаб.
Кошки оғиб қўйса, деб деразани,
Камроқ гекса-ги, деб бўламан хуноб,
Хонангни тутундан поклаш дардида
Бедор ўтираман сендан нарида.*

Дадам тонготар пайтида ухлашга ётарди. Ва, албатта, ойимга хат ёзиб, столга қўярди:

“Саидахон, илтимос, қўлғизмани ўқиманг. Устидан бир кўз югуртириб, албатта, ўзим ўқиб бераман. Ҳар эҳтимолга қарши қўлғизмани сиз тополмайдиган жойга бекитиб қўйдим. Қидирманг, барибир тополмайсиз”.

Ўзбекистон
Қаҳрамони, Ўзбекистон
халқ ёзувчиси Саид Аҳмад “Уфқ”,
“Жимжитлик” каби романлари, “Келинлар
кўзғолони”, “Куёв” каби комедиялари,
қатор лирик, ҳажвий ҳикоялари билан
адабиётимиз хазинасига катта бойлик
қолдирган ёзувчиларимиздан бири.
Адиб асарлари ўқувчини танти,
содда, оқкўнгил, меҳнаткаш халқимиз
ҳаётига олиб кириб кетади. Уларда
гоҳ кулгили, гоҳ маҳзун воқеалар
аро кечирган кунларимизнинг ёрқин
манзаралари намоён бўлади. Бу
манзараларнинг ҳар бири унутилмас
сабоқлар борлиги билан аҳамиятлидир.
Қуйида эътиборингизга Саид Аҳмад
ва Саидахонимдан қолган ёдгор
қизлари Нодирахоннинг хотираларини
ҳавола қилар эканмиз, бу эсдаликлар,
осон бўлмаган ҳаётларига муҳаббат,
садоқатлари билан нур берган бу
жуфтлик ҳақидаги тасаввурларимизни
тўлдириши, шубҳасиз.

Дадам қўлёзмасини печка дудбуронининг ичигами, менинг ўйинчоқларим солинган қутичанинг ичигами яшириб қўярди. У эртасига қўлёзмани тахрир қилиб ойимга ўқиб берарди. Ойим, фалон жумланинг ўзи яхши эди, бекор тузатиб-сиз, деганда, дадам, ия, ўқиганмидингиз, деб сўрарди. Шунда ойим, хотин кишининг уйига нарсаси яшириб бўладими, деб куларди.

Олтмишинчи йилларнинг охирида бўлса керак, дадам жуда берилиб “Уфқ”нинг охириги китобини ёзаётган эди. Дадам саҳарда ётганича, кундуз соат ўн иккиларгача ухлаб оларди. Шундай кунларнинг бирида почтачи бир даста газета-журналларни ташлаб кетди. Ойим “Шарқ юлдузи”ни варақлай бошлади. Ичаётган чойи ҳам совиб қолди. Берилиб ниманидир ўқирди. Кейин уйдан қайчи олиб чиқиб, журналдаги боя ўқиётган мақолани жуда эҳтиётлаб қийиб олди. Синчиклаб қараган одам журналнинг шу жойидан мақола олиб ташланганини билолмасди ҳам. Кейин журнал охиридаги мундарижа босилган саҳифани ҳам йиртиб олиб ташлади. Менга қараб, даданга айтма, деб тайинлади.

Ойим йиртиб олган мақола “Уфқ”ни атай бадном қилиш учун қандайдир ғараз билан ёзилган мақола эди.

Дадамнинг одатини мен ҳам билардим. Бирон нимадан диққат бўлиб қолса, қўли ишдан совиб, мутлақо ёзмай қўярди.

Роман “Шарқ юлдузи”да босилган эди. Ойим телефон қилиб, Ҳамид Ғуломга шундай дегани эсимда:

– Журналнинг ўзи романни босиб, энди ўз деразасига ўзи лой чаплапти.

Дадам бу мақолани кўрмадиям, билмадиям, ўқимадиям. Фақат яқинда уйимиз таъмирланаётганда ўша мақола топилди. Дадам ўқиб, кулиб қўя қолди.

Боғимизга меҳмон кўп келарди. Саратон авжига чиққанда, ҳатто, ҳашаматли боғлар қурган раислар ҳам салқинлагани бизникига келардилар. Бутун Избоскан ва Андижон туманида шу жойдан ортиқ салқин жой йўқ эди.

То тушликкача тўрт-беш қоғоз ёзиб олмаса, кейин ишлаб бўлмасди. Шунинг учун ойим сўри билан уйимиз ораллиғидаги шафтоли тагига кичкинагина курси қўйган, мен дадамга қоровул бўлиб ўтирардим. Дадам чарчаб ёнбошласа, дарров, ойи, дадам ётди, деб хабар қилардим. Дадам шошиб яна машинка босишга тушиб кетарди.

Ойим сувга, чархпалакка қараб ўтириб, мана бу шеърни ёзганди:

*Жазирама кунларнинг олов дақиқалари
Бир мажнунтол тагида роҳатга айлангуси.
Олманинг тарам-тарам тиниқ ҳақиқларига
Офтобнинг етти рангин ҳаммаси жойлангуси
Бўтана сувлар оқса ялтизларни тортқилаб,*

*Қалқиб-қалқиб кўринса қовункоса пўстлоги,
Капалаклар уғишса алвон рангини орқалаб,
Ҳег жойдан тополмасман ҳордиқнинг дурустрогин.
Оқ яқтак, оппоқ соқол голлар силкиниб кулса,
Лорсиллаб кетгусидир сувга қурилган сўри.
Лабда қимтиб узилган узумдан бол тўжилса,
Соқолларда товланар қуёшнинг етти ранги...*

*... Қошига лойқа қўнган бир тўда болакайлар
Ўрдак палапонидек сувга урса ўзларин,
Хаёлларидан ҳозир кўтарилмиш хоккейлар,
Қорайган юзларида йилтиллайди кўзлари.
Ненидир тутиб кетди қалдирғоғ бир шўнғишда,
Анжирга кўзин тикиб хилват пойлар заргалдоқ.
Дехқоннинг яхна гойи сувда турар гойдишда,
Шимирсангиз, бадандан сизиб тикқуси гаргоқ.*

Бир куни қоқ туш пайтида салқинлангани Избосканнинг машҳур раислари Тиллабоев, Суяров, Ғозиевлар келишди. Шунда Тиллабоев бир гап айтганди:

– Боғингиз биз ҳам дам оладиган жой бўлиб қолди. Айтинглар, шу жойга биз ҳам бирон нима қуриб берайлик. Чорпоями, шийпонми...

Ойим у кишига босиқлик билан жавоб қилди:

– Абдусамат ака, биз бу жойни Тошкентда игна билан қудуқ қазиб, тонготар мижжа қоқмай ишлаб топган пулларимизни дарёлардан, тоғлардан ошириб келиб қурганимиз. Келинг, шу уйга... – Ойим буёғига нима дейишини билмай туриб қолди. Чамамда, ҳаром пул аралашмасин, демоқчи бўлди, шекилли.

– Келинг, бегона пул аралашмасин. Сиз катта колхознинг раисисиз. Узумзорларингиз, анжирзорларингиз бор. Келаётганда битта қовунни қўлтиқлаб, ё бир товоқда анжир олиб келсангиз, бошимиз кўкка етади.

Ойим бу гапни билиб айтган экан, кейинчалик бир амалдорроқ ёзувчи (у ҳозир ҳам тирик) бу боғни раислар қуриб берган, деган гап тарқатибди. Ойим бу гапдан ниҳоятда газабланди. Ёзувчилар уюшмасининг партия мажлисида титраб-қақшаб гапирди:

— Сизнинг хотинингиз Қримда, Қора денгиз соҳилида офтобда ётиб баданини қорайтирган бўлса, мен Андижонда, Қорадарё бўйида саратон офтобида гувала қуйиб қорайганман. Сизнинг хотинингиз ательеода бичиқчига инжиқлик қилаётганда, мен саккизинчи март базмига дурустроқ кўйлагим йўқлигидан боролмай, қизимнинг кўзига термилиб ўтирганман...

Бу гапларни мен қаёқдан биламан? Ойим мени уйда ёлғиз қолдирмасди. Мажлисларга ҳам ўзи билан олиб борар, мен ташқарида қолиб, журналми, китобми varaқлаб ўтирдим.

Ойимга тез-тез хужум бўлиб турарди. Ҳозир қирқ йилдан кейин яхши асар деб баҳоланган “Сўқмоқлар” қиссасининг бошида калтаклар синган эди. Бу асар ҳатто собиқ марказком бюросида ҳам муҳокама қилиниб, “зарарли асар” деб баҳоланганди. Қиссани ҳозир ўқишганлар, ия, буни Саида бугун ёзганга ўхшайди, дейишяпти. Бундай ҳаётий қиссани фақат аёл ёзувчигина ёзиши мумкин, деб баҳолашяпти.

Етмишинчи йилларнинг бошларида эди, чамамда, ойимнинг “Соч” деган шеърини унга билдирмай муҳокама қилишган. Шеърда қизларимизга соч ярашиши, уни кесмаслик керак, деган маъно чиқарди. Муҳокама эса уни «зарарли асар» деб хулоса чиқазганди.

Ойим наҳотки, мендан яшириб муҳокама қилишса, деб хуноб бўлди. Собиқ марказкўм бўлим мудир ташкил қилган мажлисида Тошкентдаги жами газеталарнинг бош редакторлари қатнашган эди. Ойим мажлис қатнашчиларидан бирига, шу шеърни ўзингиз босиб чиқариб, индамай бош эгиб ўтирдингизми, дегани эсимда.

— Қандоқ қилай, катта жойда ишласа, гапини қайтариб бўлмаса, — деганди у.

— Йўқ, айтинг, шу шеърда қандоқ зарарли гап бор?

— Йўқликка йўғ-а, энди катта даргоҳнинг гапи гап-да...

Шу шеърни ҳалигача тополмаймиз. Мабодо топсак, бир шеърини тўпламини шу шеър билан бошлаймиз.

Ойим, истиқлол замонида Ўзбекистон Қаҳрамони бўлган дадам тўғрисида, уларнинг синов тўла ҳаёти ҳақида ёзаверсам, катта китоб бўлиб кетади. Ушбу мақоламни ойимнинг сатрлари билан тугатаман:

*Мен ёзсаму у ёзмаса, гўё эдим гуноҳкор,
У мақталса, мен қувондим эсланмаган кезларим.
Аёллигу оналикдан мушкул, ширин нима бор,
Ота-бола ўртасида талош бўлди ҳисларим.
Кундуз демай, оқшом демай, яна демай ёзу қиш
Согиндимми, ҳамроҳ бўлди Андижон йўлларида.
Қадрдонлик, дўстлик шундай орамизда урди ниш,
Бўстон бўлди боғим-ҳовлим ҳавасманд қўлларида.*

Нодира САИД АҲМАД қизи.

Изтироб

ҲИКОЯ

Бугун ишдан барвақт бўшаб, жўралари билан улфатчиликни роса жойига қўйган, кайфи чоғдан-да чоғ, билган-билмаган қўшиғини ўзича секи-и-н хиргойи қилганча бир-бир босиб, уйига қайтаётган Юсуфбой йўл бўйидаги болалар боғчаси ёнидан ўта туриб, кутиб турган ота-оналари олдида шодон қийқиришиб, бири-биридан шошилиб чиқиб келар болаларни кўриб, бирдан тақа-тақ тўхтади ва уларга қараган қўйи серрайиб туриб қолди.

Жажжи болакайларнинг “дадажон, аяжон” деган шўх-шодон чакирув-чорловлари қулоғидан кириб, юрагига санчилди. Қанча турганини билмайди, кайфи тароқ бўлди, эшиттириб айтар биргина сўзи: “Бола-а-м” бўлди...

“Уҳ” торта-торта, ортга қайтиб, тез-тез юриб борар, манзили – қўшни маҳалладаги, бундан етти йил бурун ўзи куёв бўлиб сузилмиш уй бўлди. Бироз йўл юриб, таниш уйга яқинлашган сари оёқлари судралиб, бир-бир босар бўлди. Ичида бот-бот такрорланмиш “болам-болам” сўзи далда бўлиб, собиқ қайнота-қайнонаси эшиги зулфини секин-аста урар бўлди.

Олтмишни қораламиш қайнонаси: “Ким?” дея эшикни қия очиб, анча вақтдан буён қорасини кўрсатмаган собиқ куёвига қараб, ҳайрондан-ҳайрон бўлди. Ийманиб ҳам секингина айтган гапи:

– Келинг, болам, келинг. Сизга ким керак? – бўлди.

Юсуфбойнинг бир дам тили лол бўлди.

– Болам, Юнусжоним, – деди, сўнг тутилиб: – Бир кўрсам, майлими? – дея кўз ёши шашқа-тор бўлди.

Буни кўрган қайнонанинг ҳам кўнгли бузилмиш бўлди, лабини тишлаб оҳиста айтари: – Болам, Юнусжон аяси билан кетган-ку, – демиш бир гап бўлди. Юсуфбойнинг бўғзидан “Аа-а...” деган хирқироқ бир товуш ситилиб чиқиб, калов-ланиб сўрагани “Қаёққа, нега кетади?” деган савол бўлди.

Мулоиймдан-мулоийм “қайнона” ўзини гуноҳкор тутгандай: – На илож такдир экан, Ойимхолни эрга бердик, эри билан келиб боласини ҳам олиб кетди, – деган бўлди.

Юсуфбой бир бўзарди, бир гезарди, сўнг кўз-да ёши филтиллаб, аяга мўлтираб: – Манзилени айтинг, болам-болажонимни бир кўрай, – деди аранг...

“Қайнона”нинг гапидан Юнусжонининг ўз аяси ва ўгай отаси билан ўзга юртга доимий яшашга кетганлиги аён бўлди. Юсуфбойнинг алами – олти, ситами – саккиз бўлди. Бола соғинчи бағрини беҳад эзар, изтироб кўнглини буткул титкилар бўлди.

Фамнинг юки оғирдан-оғир бўлди. Мунғайиб туриб қолган Юсуфбой бирдан ўзининг кичрайиб, қариб қолганини ҳис қилди. Энтикиб-энтикиб нафас олди. Ўзини бирзум ўғлининг ўрнига қўйиб кўрди: “Болам бугун кимга сиғинди, кимнинг қўлига, кўзига мўлтираб турибди”, деган азоб кўкайини куйдирар бўлди.

Чораю иложсиз уйи тараф қараб судралиб борар Юсуфбой худди кўрғошиндай оғир бир ўй сурар, охири марта боласини қачон кўрганини эслар бўлди. Унда ҳали Юнусжони эндигина беш ёшга қадам қўйган бўлиб, шўхдан-шўх, шириндан-ширин бола эди.

Яна ёдига келгани, аччиқ устида “уч талок” қўйиб, Ойимхолнинг жавобини бергани, боласи “дадам-дадам”, дея йиғлай-йиғлай онасига эргашиб кетгани, кейинчалик ота-онаси, маҳалла-қўй, маҳкама-суд яраштириш учун кўп уринганию уларга: “Ҳаёт меники, фақат ўзим биламан, ўзим ҳал қиламан”, деган ўта нодон-худписанд жавоби бўлди.

Энди эса...

Энди Юсуфбойнинг фиғони фалак бўлди, ўшанда шу ақлим қайда эди, мен ҳали бургага аччиқ қилиб, ўз кўрпамни ёқдимми, дея, болам бегона уйда, бошқа бировни ота деб ўсарми, улғаярми, дея... бағрини тузлар бўлди.

Жўяли бирон-бир сабабсиз хотинни ҳайдаб, ўзини боласидан, боласини ўзидан айирганига мингдан-минг пушаймон еб, соғинчу аламдан хўрлиги келиб, бўзлар бўлди:

**Сабр нима билмайин, жаҳл отини ўзгитган,
Меҳр нима билмайин, ўз бахтини тўзгитган,
Изгин тортдириб сени, бугун ўзи қон ютган,
Сени уйдан қувмайин, отанг ўлсин, боламов...**

Холмўмин ЁДГОРОВ,
юридик фанлари номзоди.

Бир умр отамнини кўзларига қараб яшаган...

Ишхонамизга кириб келган кишининг қадди-бастини кўриб, “Жуда ўхшаркан”, деган фикр бирдан хаёлимдан ўтди. Аслида одамнинг кейинги ҳаёти фарзандларининг умрида яхшаши рост гап. Бир қувоқ сураатлар ва азиз хотиралар билан бизни ўқлаган камтар, хушгақсақ, овози ўктам бу инсон юридик фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Қаҳрамони, Ўзбекистон халқ артисти Зикир Муҳаммаджоновнинг фарзанду аржуманди Омонулла Муҳаммаджонов эди.

Кўплаб роллари, театр ва кино санъати йўлидаги улкан меҳнати ва фидойилиги билан халқимиз меҳру муҳаббатини қозонган санъаткор Зикир Муҳаммаджоновнинг оиласи, саҳнадан тушиб, уйига борганда у ҳам ҳамма қатори ота, елкадош ва суянчиқ турмуш ўртоқ бўлганлиги кўпчиликлари қизиқ. Айниқса, бир умр машхур, эл ардоғидаги санъаткорнинг турмушидаги хотиржамлигини, орасталиги, фарзандлари камолини таъминлаган муштипар аёлнинг меҳнату машаққатини билиш, англаш осон эмас. Зеро, ҳар қандай бахтли ва омадли эркак ортида битта жонфидо аёл туради, деган фикр бежизга айтилмаган.

Омонулла ака билан суҳбатимиз уларнинг волидаи муҳтарамалари, айти кез 98 баҳорни қаршилаган, беш ўғил ва бир қизни дунё келтириб, вояга етказган Машқура ая Иброҳимова ҳақида бўлди.

— Оналик ҳам буюк бир унвон, — дейди Омонулла ака суҳбат бошида. — Дунё яралибдики, у энг азиз, энг улуғ, муҳтарам ва меҳрибон зот тимсоли сифатида улуғланади. Хусусан, кўхна Шарқда аёл доимо эъзозу эътиборда бўлиб, унинг оналик мартабаси ва шаънини ҳимоя қилиш орият мезони саналади. Муқаддас китоблару Ҳадис каломларида опасингилларимизнинг азиз номи зикр этилиб, унга ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш лозимлиги битилган. Бу бежиз эмас, албатта. Болалик давларимни эслаганимда ўчоқ бошида, тандир ёнида биз учун жони ҳалак бўлган, қўлидан игна, капгир тушмаган, юзларидан нур ёғилиб турган мунис волидаи муҳтарамамни тасаввур этаман.

Ота-онам мен учун ибрат, садоқат ва матонат тимсоли бўлган. Улар турмуш қўрганларидан кейин етти йил фарзанд кутишган. Бу айтишгагина осон. Айниқса, ҳозирги замондаги айрим бесабр қайноналар, жиззаки ёшлар учун бу катта фурсат. Ота-

онамнинг ўзаро меҳри, садоқати туфайли Яратган кетма-кет ўгиллар ато этган. Сўнгра ота-жонимнинг қувончи, онагинамнинг иқболи бўлиб опам Феруза дунёга келди. Афсуски, у оиламизнинг қайғу-ғами бўлиб, 5 ёшида фожеали вафот этди. Уни ҳаммамиз яхши кўрар, айниқса, дадам бошқача меҳр билан эркалатар, еру кўкка ишонмасди. Богчадан ҳам қизганиб уйда бувимларга топшириб катта қилишаётганда, фожеа рўй берган. Яна бир оғриқли томони, адам шу пайтда театрга бориб, “Фурқат” спектаклида роль ижро этишлари керак бўлган. Санъатга, томошабинга шу қадар юксак ҳурмати боис, жанозадан кейин саҳнага чиқиб, ўз ролларини маҳорат билан ижро этиб келганлар ва ҳамкасбларига бўлган воқеани билдирганлар... Бундай ишга, мухлисларга садоқатдан ҳамиша ўрнатолса бўлади, деб ўйлайман.

Санъаткорларнинг оиласи ҳақида эл орасида ҳар хил фикрлар юради. Аммо мен ўз оиламда вафо ва садоқатдан бошқа ҳиссиётларни кўрмадим. Онам даданинг аёл ҳамкасбларини ўз туғишганларидай эъзозлар, қариндошдек бордикелди қилардилар. Кимдандир рашк қилгани, падари бузрукворим бундай нохушликка имкон яратганини эслай олмайман. Ўйлайманки, мунисамнинг ардоғи, ишончи асли покиза бўлган отамнинг ҳамиша, ҳар доим софлик, ҳалоллик доираларида мустаҳкам, собит яшашига сабаб бўлган.

Биз ҳовлида яшардик. Ота-онамиз бизнинг сира бўш қолишимизга имкон қолдирмасдилар. Томорқадаги ишлар – экин-тикин, товуқларга қараш, эчки боқиш каби юмушларни дарсдан сўнг бажарардик. Онам яхшигина чевар эдилар. Уруш йилларидан бошлаб салкам чорак аср давомида Тошкентда-

ги Бадиий тўқимачилик фабрикасида меҳнат қилганлар. У пайтларда ҳозиргидек кийим-кечаклар қаерда дейсиз, меҳрибоним кийимларимизнинг ҳаммасини, деярли, ўзлари тикиб берардилар. Синглимдан кейин уларга тиртак бўлишга, уйда қиз йўқлигини билдирмасликка акаларим билан ҳаракат қилардик. Ота-онам ҳар биримизнинг олий маълумот олишимиз, зиёли, маданиятли шахс бўлишимизга алоҳида аҳамият қаратарди. Акам билан Москвада ўқиб юрганимизда ойим бизга ўз қўллари билан кулча, бўғирсоқ пишириб бериб юборардилар. Уларни энг қувонтирган нарсаси ҳам шу эди, аслида. Яъни, биз фарзандларнинг илмий унвонлар олганимиз, дипломлар кўтариб келган кунимиз жуда қувониб кетар, бағрилариға узок босиб, кўзимизга меҳр билан тикилиб дуолар қилардилар.

Дадам билан ойим 72 йил бирга тотув яшади. 1941 йили оила қуришган бўлса, ўша йили Алишер Навоий таваллудининг 500 йиллиги нишонланаётган пайт экан. Дадам бир гуруҳ ижодкорлар билан Москвага – улуг шоир ҳаётига бағишланган кинони суратга олишга боришаётган бир пайтда Иккинчи жаҳон уруши бошланиб, ортига қайтишган экан. Айтмоқчиманки, ота-онамнинг оила қуришлари улуг ижодкорнинг таваллуд кунлари арафасида бўл-

ган. Бугун уч нафаримиз ҳуқуқшунос, тиббиёт ва юридик фанлар соҳасидаги профессорлармиз, келинлар тиббиёт фанлари номзоди, набиралар АҚШ, Буюк Британия ва Италия давлатларининг нуфузли олий ўқув юртларини яқунлаб, ҳозирда турли ташкилотларида фаолият олиб боришмоқда. Икки набиралари фан номзодларидир. Яқинда қиз набиралардан бири хорижда ўтказилган халқаро бир танловнинг ғолибаси бўлганини эшитиб, ойим шу қадар хурсанд бўлдиларки, юракларидаги синглимиз армони билан боғлиқ ғам аригандек бўлди, назаримда. Куни кеча хонадонимизга бир гуруҳ раҳбар аёллар келиб, волидамни “Мўътабар аёл” кўкрак нишони билан тақдирлашди. Бу эътибор ва эътирофдан барчамиз, айниқса, онам жуда қувондилар.

Мен ўзимни энг бахтли инсон деб айта оламан. Волидамиз муборак асрни қаршилаб турибдилар. Бир умр кўнгил одами бўлмиш отамни парваришлаб, кўзларига қараб яшаган жаннатим, бизни ҳалоллик, садоқат туйғуларига эътиқодли қилиб тарбиялаган онагинамга ва шу қатори барча Оналарга яхшиликлар тилайман.

Наргиза АСАДОВА суҳбатлашди.

ҲАЛОЛ МЕҲНАТ ИБОДАТДИР

Саҳар – шудринг ердан кўтарилмасдан далага келиш одати бор. Баргларми, қиёқлардан “кўзча”лардек ярқираб боққан шабнамларни силкитиб тупроққа туширишни хуш кўради. Шундай қилса, гўё ғўзми ё буғдойми ёки тутларни илдири билан боғлаётгандек, яна ҳам тўғрироғи, илдири билан поялари, барглари орасига йўл солгандек, улар бир-бирини эшитаётгандек, бир-бирига хабар йўллаётгандек...

Қашқақарё вилояти Қарши тумани “Қора куччи” фуқаролар йиғини ҳудудида фаолият олиб борувчи “Қурбонов Лочин Ҳамидович” фермер хўжалиги раҳбари Ибодат Аҳмедованинг тонглари бир-бирига ўхшаса-да, кундузларининг заҳматлари ранг-баранг кўриниш олади.

Саҳарнинг сут рангли ёйилмаси ичида юриб, битта-ярим-

та “уйқучи” қушларнинг кечиккан саловатини тинглаб юриб ҳам деҳқон зеҳни бетиним ишлайди.

Сал дўнгликда униб қолган ғўзанинг ранги кетгани ёки янгидан барг ёзаётган тутларга ўралишга шайланган чирмовуқларни илғайди. Опанинг изини совутмай етиб келган ишчилари:

– Бизнинг ҳам икки кўзимиз далада-ю, сиз кўрганни кўрмамиз, – дея қизаришишса, Ибодат опа уларга қаттиқ гапирмайди. Ишдан ишчиларини орқага итаргиси келмайди:

– Бундан кейин хушёрроқ бўлинглар, – деб қўяди-да чорвасига, пилласигами йўл солади.

Ибодат Аҳмедова бундан 15 йил муқаддам мана шу ўзини, ишчиларини боқаётган, қолаверса, элу юртга ризқ бераётган 50 гектар ерини тендерда ютиб олган эди. Ерининг эни-бўйи ўлчови шу туришда турса ҳам, ҳосилдорлиги ошди. Нафақага чиққунича Қарши туманидаги 18-умумтаълим мактабида математика фанидан сабоқ берган эди. Ер олиш, деҳқончилик қилиш фикри аввал ўғли Лочинбекдан чиқди.

– Опа, ёлғиз қўл бўлсангиз, битта нафақангиз билан тўртовимизни қандай қилиб касб-корли, уй-жойли қиласиз? Мактабда ишингизни давом эттирсангиз ҳам, биз сизга ёрдам бера олмаймиз. Шундай бир иш топингки, биз ёнингизга кирайлик, – деди.

Опага ўғлининг гапида жон бордек туюлди. Ўзи раҳматли онаси Тансиқ момо ҳам ҳаётлигида:

– Одам битта ишнинг этагига ёпишиб олмаслиги керак. Насибаси қаёққа сочилишини билмайди. Шундай экан, ҳар бир кишининг чўлдами, йўлдами нон берадиган қўшимча хунари бўлиши

керак, – деб кўп айтарди. Ибодат опа маҳаллада котибалик қилганида, болаларга дарс берганида ҳам онасининг, ўғлининг айтганларини хаёлидан қочирмади. Ва ҳаммаси бир бўлиб уни шу далаларга етаклаб келди.

– Ҳамма жабҳада бўлганидек, деҳқончиликнинг ҳам машаққатлари бор, – дейди фермер опа бизнинг касб сир-асрорлари ҳақидаги саволимизга жавоб бераркан. – Айниқса, ўзимизга боғлиқ бўлмаган қийинчиликлардан кўпроқ безовта бўламиз. Мана, бу баҳор 12 апрелгача чигит экишни тугатдик, ҳаммаси рисоладагидек, деб суюниб юрганимизда кучли сел келиб, 4 гектар еримизни зарарлади. Ишонасизми, иложи бўлса, ўша ерни боламдай опичлаб, табибига олиб борсам, даволатсам, дардига дармон топсам, дедим. Аммо бунинг йўли йўқ... Ибодат опа худди ўша гўдак тишидай бўртиб тупроқни ёриб келаётган чигитларнинг оқиб кетган лаҳзаларини эслагандек овози титрайди.

– Ҳа, майли, буям бир синов. Катта йўқотишлардан худо асрасин!

Ибодат опа ўтган йиллар ичида неча бор бундай “Ҳа, майли”ларни айтди экан. Лекин ростдан шукронаси кўп. Чунки “бисмиллоҳ”ни айтиб пахта, буғдой экса ҳам, ипак қурти боқиб, чорва кўпайтирса ҳам,

бирор марта унга ишониб ер берганларнинг олдида юзи қизармади. Мана, бу йил 51 тонна ўрнига 65 тонна буғдой топширди. Режадан ортганини 9 нафар доимий ишчисига ҳақ сифатида тақсимлади.

– Тўкилганга Яратган ҳам хазинасидан тўкиб туради, – дейди юзлари ёз офтобида қизарган Ибодат опа мамнунлик билан: – Шукур, шу меҳнат орқасидан Сардор, Шердор, Лочин, Нафиса – тўрт фарзандимни ҳам олий маълумотли қилдим. Нафиса Мўминовани танирсиз, машҳур шахматчимиз. Гурурланиб қўяй, ўша қиз менинг келиним бўлади...

Қалам аҳли хаёлпараст бўлади, биласиз. Ибодат Аҳмедова Бахмалой ... яна қайсидир исмларига “ой”, “гул” қўшилган ишчилари ҳақида тўлиб-тошиб гапирар экан, бугун буғдойи ўрилиб, хирмон бўлган, ғўзалари пушти, оқ гуллаб, бўлиқ ҳосилдан дарак бериб турган “Қурбонов Лочин Ҳамидович” фермер хўжалигининг келажагини тасаввур қиламан. Ахир, оилада ҳуқуқшунос, иқтисодчи, муаллим, шахматчилар бор, зиёли хонадон. Демак, эртага бу деҳқончиликдан (қолаверса, фарзандлар маошидан) келган даромадлар эвазига хусусий кутубхона, боғча ёки мактаб, тўгарак очилар... Фикримни эшитиб, Ибодат Аҳмедованинг ёруғ чехраси янаям ёришиб кетади.

– Ҳар қандай ҳақиқат хаёлдан бошланади. Ҳозир ҳам даромадимиздан хайрия қилиб, уч-тўртта камхарж оила фарзандларининг ўқиши учун шартнома пулини тўлаб беряпмиз. Талабаларимиз ҳам бағримизга янги ғоялар билан қайтса, ажаб эмас, деҳқончилигимиз маънавият, маърифатга қўшилиб кетса, – дейди опа. Бир шоирнинг шеърида “Ихлос билан қилинган меҳнат ҳам ибодатдир”, деган сатрни ўқиган эдим. Бу сатрлар исмида, фаолиятида эътиқод, беоромлик, бедорлик, ғиммат бор бу аёл ҳақида ҳам айтилаётгандек, гўё.

Қутлибека РАҲИМБОЕВА

Оқибати Оғир иш

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Тоҳир Маликнинг “Саодат” журналининг жорий йил илк сонигаги “Қарғиш” ҳикоясини ўқир эканман, бир умр сеҳр-жоду жабрини тортган мушфиқ онам кўз олдимга келди. Ҳикоя ўғай онанинг норасида гўдакларга ўтказган зуғумлари, уларни ўлдириш мақсадида қўғирчоқлар бошига игналар санчиб қилган сеҳр-жодуси ҳақида эди. Воқеалар ривож бегуноҳ болаларга ёмонликни раво кўрган аёлни фожеали ўлими билан якун топади ва шундай бўлиши ҳам табиий эди. Негаки бундай ҳаром ишларнинг оқибати оғир бўлишига ҳаётимизда етарлича далиллар бор.

Сеҳр-жоду жафосини менинг онам кўп тортган, ҳўб тортган. Онамининг бундай қабих ишларга ихлоси бўлмаган, “мулла-бахши”ларга зинҳор-базинҳор қадам босиб бормаган. Бироқ покиза руҳияти ила ўзига қилинаётган сеҳр-жодулар таъсирини сезган, ҳаммаси тушларида аён бўлиб турган. Онагиз нам келинлик даврида кўрган тушини кечагидай таъсирли қилиб ҳикоя қилиб берарди: “Бир куни десанг, тушимда менга фалончи пиёлада нимадир узатди. Мен уни сув, деб сипқориб қўйибман. Аммо у сув эмас, заҳар экан. Шунда “Оҳ, мени ўлдирдинг, ўлдирдинг”, дея жон берибман. Эртасига ўнгимда даданг ишдан келиб, ҳеч қандай гап-сўзсиз: “Уйингга кет, мен сени талоқ қўйдим,” деган. Мен бу гапдан оғзим очилиб, қотиб қолганман. Кечагина мени эъзозлаб, ўтқазишга жой тополмай юрган жуфти ҳалолимнинг бу иши менга жуда оғир ботган. Иложсиз қолиб, ота-онамининг уйига айбсиз айбдор бўлиб кириб борганман. Бироқ бу ерда қандайдир кучларнинг таъсири борлигини англаб турардим. Қолаверса, тушимда бу ҳақда аёнлик берилганди. Айтганимдай, орадан бироз вақт ўтиб, даданг ўзига келиб қолган, кейин кечирим сўраб, қайтадан никоҳ ўқитиб мени олиб кетган”.

Онамининг оилавий турмушида бундай қўйди-чиқдилар бот-бот такрорлана-

верган. Жонидан ортиқ кўрадиган жуфти ҳар замонда бекордан-бекор тўнини тескари кийиб олаверган. Бечора онам икки эшик орасида овораи сарсон бўлиб юраверган. Илму амаллар таъсирида онамининг туғилган фарзандлари турмай, бирин-кетин нобуд бўлаверган. Навжувон келинчакнинг изтироблари дунёни тутган ва жон-жаҳди билан бу иллат билан курашиш йўлига ўтган. Курашганда ҳам, қайтарма қилдираман, деб фолбинлар эшигига бош суқмаган. Фақат ўзини ҳимоялаш йўллари излаган. Бувим билан бориб, ўзини Эшон боболарга ўқитиб турган. Шундан сўнг Аллоҳнинг инояти билан ота-онам қатор аҳли солиҳ фарзандлар кўришган. Оилада беш фарзанд яйраб-яшнаб вояга етдик. Аммо онамга ёмонликни раво кўрганлар бахт кўчасидан ўтолмадилар, фарзандларига ҳам “иссиқ-совуқ” билан бахт қасрини қуриб беришолмади. Фақат жигарлар ўртасида оқибатнинг оқсаб қолгани ёмон бўлди.

Ёшлигимда онамининг сеҳр-жоду билан боғлиқ бундай маҳзун-маҳзун ҳикояларини юрагим эзилиб тинглардим. Муштипар онамга озор берганларни ёмондан ёмон кўриб кетардим. Бироқ ўзим ҳам умр бўйи бу жафони тортишимни хаёлимга ҳам келтирмасдим. Минг афсуски, вояга етиб катта ҳаётга қадам қўйибманки, сеҳр-жоду жабрини тортаман. Ўзининг дардлари энди менда янгиланганини кўрган раҳматли онам изтироб билан: “Салима, доим шунақа ёмон одамларга дуч келиб қоламиз-а”, дегани эсимда. Доно халқимиз:

ДОНО ХАЛҚИМИЗ: “ЁМОНГА ЁНДОШМА”, ДЕГАН ИБОРАНИ БЕЖИЗГА АЙТМАГАН. ЁМОНГА ТИЛИНГИЗ ТЕГМАСА ҲАМ, МУШУГИНИ “ПИШТ” ДЕМАСАНГИЗ ҲАМ, УНИНГ СИЗДАН БОШҚА ИШИ ЙЎҚ. АЙБИНГИЗ – КЎНГЛИНГИЗ, ҚЎЛИНГИЗ ОЧИҚЛИГИ, ШУ БОИС ЙЎЛЛАРИНГИЗ ОЧИҚЛИГИ. УНИНГ ЭСА ИЧИ ТЎЛА ҚОП-ҚОРА ҲАСАД, КАСБИ - БУЗГУНЧИЛИК, ШУНДАН-ДА ЙЎЛЛАРИ ЁПИҚ, ИШЛАРИ ТЕСКАРИ.

“Ёмонга ёндошма”, деган иборани бежизга айтмаган. Ёмонга тилингиз тегмаса ҳам, мушугини “пишт” демасангиз ҳам, унинг сиздан бошқа иши йўқ. Айбингиз – кўнглингиз, қўлингиз очиқлиги, шу боис йўлларингиз очиқлиги. Унинг эса ичи тўла қоп-қора ҳасад, касби - бузғунчилик, шундан-да йўллари ёпиқ, ишлари тескари.

Аслида эса фозила устозимиз Турсуной Содиқова “Дилдаги дур” китобида ёзганидек, душман ҳамиша тараққийга етаклайди.

Ислон дунёсининг буюк олими Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф одамлар орасида фолбинга борадиган, фолбиннинг айт-

ганини қиладиган ва фолбинга оид саволлар берадиганлар кўпайиб кетганини инобатга олиб, ушбу долзарб масала бўйича рисола жамлаб, уни “Фолбинлик, сеҳргарлик, жин чиқариш ва ноанъавий даволаш каби ишларнинг бор ҳақиқати” номи билан нашр эттирган. Китобда фолбинлик, сеҳргарлик, мунажжимлик, жин ва жин тегиши каби одамларни ҳақ йўлдан чалғитаётган иллатлар ҳақида муқаддас китобларимиз асосида атрофлича фикр юритилади ва улардан сақланиш, нажот топиш йўллари кўрсатилади.

Муаллиф гуноҳга ботишнинг олдини олиш учун фолбинларга мутлақо мурожаат қилмаслик буюрилганлиги, мазкур маънавий жиноятларни қилувчилар нафақат охиратда, балки бу дунёда ҳам нуқсонга учраши ҳақида фикрлар билдирган. Зеро, озгина тафаккур қиладиган инсон учун атрофга қараса, ҳаммаси кундай аён бўлади-ку. Ахир фолбинга бахтини излаб ёки эрини меҳр-муҳаббатли бўлишини сўраб бораётган аёллар наҳотки, ушбу аёлниги ўзи бахтиқаро ёлғиз аёл эканлигини ёки уйи гурбатоҳона, ундан барча қариндош-уруғлари безорлигини билмасалар?!

Ёхуд иши юришиши талабида келганлар, агар иш юритиш шу фолбин-

ШАЙХ ҲАЗРАТЛАРИ ҚУРЪОНДА БУ ҲАҚДА НОЗИЛ ҚИЛИНГАН 69-ОЯТНИ КЕЛТИРАДИ: “АЛЛОҲ ТАОЛО “ТОҲО” СУРАСИДА БУНДАЙ МАРҲАМАТ ҚИЛАДИ: “СЕҲРГАР ҚАЕРДА БЎЛСА ҲАМ, ЗАФАР ТОПМАС”. СЕҲР ВА СЕҲРГАРЛИК ҲАДИСИ ШАРИФЛАРДА ҲАМ ҚОРАЛАНГАН ВА МЎМИН-МУСУЛМОН БАНДАЛАРНИНГ БУ ҲАРОМ ИШГА МУТЛАҚО ЯҚИНЛАШМАСЛИКЛАРИ ЛОЗИМЛИГИ ҚАЙТА-ҚАЙТА ТАЪКИДЛАНГАН”.

нинг қўлида бўлганда, эшикка қараб одам кутиб ўтирмасдан, аввало, ўзининг йўлларини очиб, олтин тахтлар қуриб олса бўлмасмиди?! Шунчалар илгир экан, кўримсизгина ҳовлида фақирона турмуш кечирмай, ўзига данғиллама қасрлар қуриб олмабди-да.

Шайх ҳазратлари Қуръонда бу ҳақда нозил қилинган 69-оятни келтиради: “Аллоҳ таоло “Тоҳо” сурасида бундай марҳамат қилади: “Сеҳргар қаерда бўлса ҳам, зафар топмас”. Сеҳр ва сеҳргарлик ҳадиси шарифларда ҳам қораланган ва мўмин-мусулмон бандаларнинг бу ҳаром ишга мутлақо яқинлашмасликлари лозимлиги қайта-қайта таъкидланган”.

Китобда келтирилган қуйидаги яна бир ибратли савол-жавоб биз фикр юритаётган мавзу моҳиятини янада теранроқ англаб етишимизга имкон беради:

“Сеҳрнинг нақадар катта гуноҳ эканини у билан бир қаторга қўйилган улкан гуноҳлардан (гуноҳи кабиралардан) ҳам тушуниб олиш мумкин.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: “Етти ҳалок қилувчидан четланинг”, дедилар.

Одамлар: “Улар нималар, эй Аллоҳнинг Расули?” дейишди. У зот соллаллоҳу алайҳи ва саллам:

“Аллоҳга ширк келтириш, сеҳр, Аллоҳ ҳаром қилган жонни ўлдириш, рибохўрлик, етимнинг молини ейиш, уруш куни қочиш ва ғофила, мўмина, покиза аёлларни зинода айблаш, дедилар”.

Эътибор беринг-а, ҳатто одам ўлдириш ҳам ундан кейинга қўйилган. Чунки сеҳргарнинг жамиятга етказадиган зарари одам ўлдиришдан ҳам каттароқдир. Албатта, бундай улкан гуноҳ қилган кимса охиратда жазосини тортади.

Улуғ ёзувчимиз Тоҳир Маликнинг ҳикояси сабаб сизлар билан анча диллашиб, сирлашиб олдик. Азиз умрини исломий маърифат таратиш йўлида бахшида қилган миллатимизнинг буюк алломаси Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуфни эслаб, ҳақларига дуолар қилдик. Бу дунёда яхшилик ҳам, ёмонлик ҳам жавобсиз қолмаслигига, ҳар бир ножўя ҳаракатимизга жазо муқаррар эканлигига иймон келтирдик. Ўзини ҳурмат қиладиган, шахсий такомили устида ишлайдиган, иймон-этиқодли инсонлар атрофида бўладиган бундай нолойиқ ишларга йўл қўймасликларига, улар қизлар ва келинлар, маҳалладошлар тарбиясида ҳушёр туришларига чин дилдан ишондик. Зеро, биз бор эътиборимизни ўқиш-ўрганишга, илм-фаннинг, таълимнинг ривожланишига, баркамол фарзандлар таълим-тарбиясига қарата олсаккина, дунёнинг энг тараққий қилган жамиятига айланишимиз мумкин.

Салима ХОЛДОРОВА,
Навий кон-металлургия
комбинати музейи раҳбари.

“Жавзо”, “Мағрура” каби қиссалари билан танилган адиба Рисолат ХАЙДАРОВА “Карантин” номли янги қисса ёзди. Бутун дунёни сергак торттирган пандемия билан боғлиқ таассуротларни бир оила мисолида тасвирлаган бу асардан бир парчани сизга илдиндик.

КАРАНТИН

Қиссадан парча

Карантин Маликанинг кундалик одатларига ҳам ўзгартиш киришиб юборди. Ҳар кун эрта тонгда, ҳали қўшнилари ухлаб ётганда ташқаридан ҳеч ким ушламаган бўлса ҳам, кўча эшик тутқичларига спиртли эритма пуркаб чиқади, резина қўлоқ кийиб, уйи бўсағасини, зинапоё майдончасини, зина тутқичларини хлорли сув билан ювади. Баъзида меъёрдан ошириб юбормадиммикин, деб ўйлайди-ю, кейин майли, эҳтиёт бўлган яхши, деб қўяди.

Қаҳва дамлаш учун сув қайнатаётиб, интернетдаги хабарларни кўздан кечириб чиқади. Ортиқча тафсилотларга чалғимади, фақат қисқа мазмунини ўқийди, ҳамма ахборот сайтлари очилиши билан вируснинг катта-катта қилиб ёзилган номи кўринади, телеграм, инстаграм, ижтимоий тармоқ, ҳамма ёқда ҳар куни вирус, карантин, “...юқтирганлар сони фалончага етди”, “вирусдан фалонча одам вафот этди”, бутун дунё фақат шу вирус номини айтиб уйғонаётгандек, шу вирус номи билан уйкуга кетаётгандек туюлади. Охири хўрсиниб, қаҳвасини дамлайди-ю, диванга ўтириб, “Саодат”ни қўлига олади. Бир соатча ўқийди, кейин айвончага чиқиб, нонушта тайёрлайди, аксарият шу пайтда

ўғлидан телефонига хабар келади, ўғли атиги учта сўз ёзади: “Ассаломалайкум, мен яхшиман”. Малика учун мана шу учта сўздан зиёдароқ ёқимли, ширин калом йўқдек, унинг бугунги, эртанги кунини мана шу учтагина сўз ёритиб тургандек кўзлари ёшланиб, дили тўлқинланиб кетади.

– Жавлондан хабар келди, – дейди эрига. – Яхши юрибман, деяпти.

Эрининг юзлари ёришиб кетади.

– Менга ҳам ёзди, – дейди у.

Ҳолбуки, у электрон хатларнинг имкониятларини яхши билади, ёзилган битта хатни кўплаб манзилга кўп нусхада жўнатавериш мумкин, ҳатто бир кунда ёзиб қўйган хатини сон-саноқсиз кунлар давомида яна ўша кўплаб манзилларга жўнатса бўлади. Аммо ўғли хатни айнан ҳар куни тонгда, унга алоҳида, отасига алоҳида ёзадигандек туюлади, Малика шунга қаттиқ ишонади.

– Акангдан хат келди, – дейди нонушта пайти қизига.

Нигора мақтанади:

– Акам менга смайлик жўнатдилар! Опам кўрсатдилар.

“Э, Худойим, – ўйлайди у. – Битта кичкина нарса билан ҳам одамнинг бошини кўкка етказиш мумкин экан-ку!”

Шундай пайтларда ўзининг ҳар ишга улгуриш илнжидида елиб-югурганлари, эътироф учун, нуфуз учун интилганлари бирам майда бўлиб кўринадики...

...Эсида: ўғли кўричак бўлиб қолганда номзодлик ишининг ҳимоясига бориши керак эди. Эрта тонгдан сочига жингала қиладиган пластмасса найчаларни тақиб олган, атайлаб шу кунга тиктирилган зумрад ранг кўйлагини кийим илгичга илиб, сотиб олинган нозик пошнали туфлисини қутидан чиқариб кийишга тайёрлаб қўйган, эрининг кечкурунги зиёфатда кийишига мўлжаллаб оппоқ кўйлагини, қоп-қора костюм-шимини дазмоллаб қўйган, ошхонада шошиб нонушта тайёрларди. Жавлон ўрнидан тура солиб ҳожатхонага югурганини, ўқчиб қайт қилганини кўриб ҳуши бошидан учди. Бора солиб, пешонасини ушлади: куйиб ётибди... “Энди нима қиламан? – йиғлагудек бўлди у. – Келиб-келиб шу куни-я!”

Эрига ёлворди:

– Жавлоннинг мазаси йўқ, дўхтир чақириб, бола билан ўтириб туринг, мен ҳимоямга бориб келай...

– Эсинг борми, – аччиқланди эри. – Қанақа онасан ўзи?

Малика йиғлаб юборди:

– Сиз-чи, сиз ота эмасмисиз? Қанчалик тайёргарлик кўрганимни биласиз. Лоақал шунақа пайтда суяшни ўйлайсизми?

– Ҳимоя ҳаёт-мамот масаласими ахир? Яна салга

кечиктирса осмон узилиб тушадими?

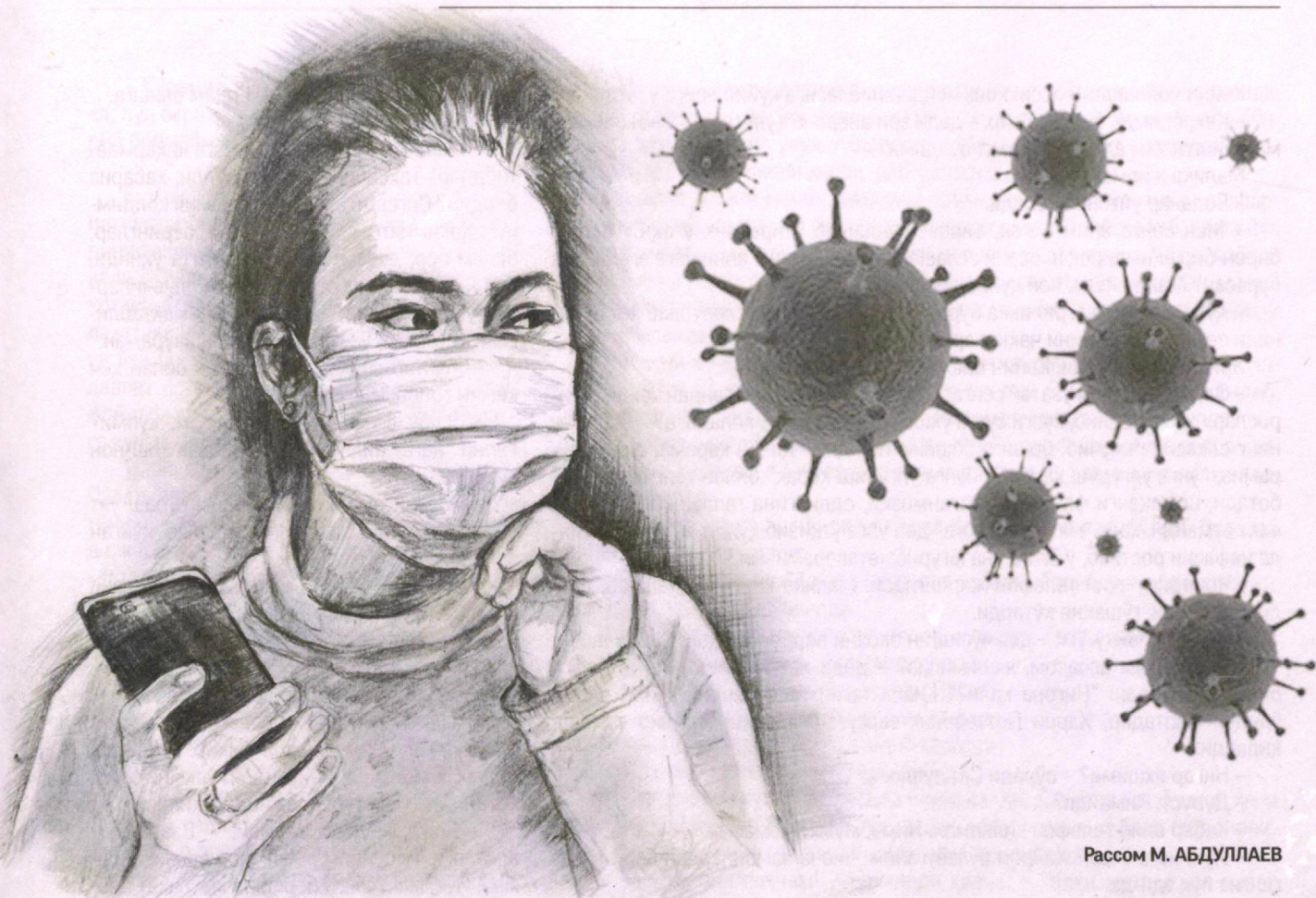
– Шундоғам ҳимоям чўзилиб кетди-ку! Ўзингиз ёқлаб олдингиз-да, а? Нега ҳамма балога фақат мен рўпара бўламан? Институтда сиздан яхшироқ ўқирдим, ўзингиз ҳар ишда мендан ёрдам сўрайсиз-ку, мақолангизнинг тахрири, маърузангизнинг таржимасими, лекин менга ёрдам қилишни хоҳламайсиз! Нега?

Эри шунда икки оғизгина гап айтди, холос:

– Сен – аёлсан.

Малика кўзларини катта очиб, эрига қаради-ю, бирдан йиғидан тўхтади.

**– МЕН – АЁЛМАН. АЁЛ
ҲАМИША ИЛОЖ ТОПА-
ДИ, ЭРКАК ДЕГАНИ ҲАР
НАРСАНИ ХОТИНИГА
ОРТМОҚЛАБ ҚУТУЛА-
ДИ. ЎЗИМ ИЛОЖ ТОПА-
МАН, ШУ ПАЙТГАЧА
ТОПАНМАН!**

Рассом М. АБДУЛЛАЕВ

– Ҳа, тўғри айтасиз, – деди кўз ёшларини артиб. – Мен – аёлман. Аёл ҳамisha илож топади, эркак дегани ҳар нарсани хотинига ортмоқлаб қутулади. Ўзим илож топаман, шу пайтгача топганман! – Эрининг пиджагини илгичдан олиб узатди. – Борақолинг! Ишхонангизга кеч қолманг.

Эри унга анграйиб қараб турди-да, кейин елкасига пиджагини ташлаб индамай чиқиб кетди.

Малика астагина ёпилган эшикка қараб, яна йиғлаб юборди. Кўз ёшларини тиёлмай ўғлининг иссиғини ўлчади, бечора боласи қорнини чангаллаб гужанак бўлганини кўриб, “Тез ёрдам” чақирди. Кейин илмий раҳбарига кўнғироқ қилди. Раҳбари олди-кети неварга билан тўлган кекса киши эди.

– Майли, майли, қизим, – деди. – Болангизга қаранг, ҳимоя ахир бир кун ўтади-да, муҳими – диссертацияни ёзиб қўйгансиз. Ўзим бу ёқда ҳаммасини келишаман, хавотир олманг.

...Малика чошгоҳгача касалхонада, ўғлини олиб кириб кетишган эшикка термилиб ўтирди. Эрининг шу пайтгача уни изламагани, ўғли билан қизиқмагани шу қадар алам қилдики... Ахир Жавлон фақат Маликанинг ўғлими? Кўзларига ёш тўлиб келадиганини сезиб, қўллари билан юзини тўсди-ю, бошини эгиб олди.

Бир вақт кимдир елкасига қўлини қўйди. Бошини кўтарди: эри. Малика ростдан ҳам сени кўряпманми, дегандай кўзларини катта-катта очди.

– Уйга кўнғироқ қилсам, гўшакни кўтармадинг, хавотир олиб борсам, эшик ёпиқ...

– Қандай қилиб топдингиз бизни?

– “Тез ёрдам” бўлимидан сўрадим, шу касалхонани айтишди.

Кўнгли тўлиб, хўнграб юборди.

– Қўйсанг-чи, – эри унинг елкаларини силаб юпатди. –

Бас қил энди... – Кейин хотинининг қулоғига шивирлади: – Сен... сочингдаги анави нарсаларингни ечиб ол.

Малика шошиб қўлини бошига теккизди. Сочидаги пластмасса найчалари билан келаверган экан...

...Ўшанда ҳимояси олти ойга кечикиб кетди. Ўн беш кун ўтар-ўтмас раҳбари қазо қилди, янги раҳбари ўтакетган инжиқ одам бўлиб чиқди, бутун ҳисоб-китобларини имиллаб, қайтадан текшириб чиқди, тайёр ишнинг тўртта бобини янгидан ёздирди. Малика ўша пайтда чеккан азобларини эсласа...

Шундай мушкул кунлардан қандай қилиб ўтган экан-а? Шунчалик кучи, иродаси бор эканми?

Ҳозир ўғлидан дарак кутишнинг ўзигагина юраги сиқилиб кетяпти. Йўқ, бугунги куни аввалгиларидан оғирми ёки енгилми, Малика буни таққослаётгани йўқ. Уни бошқа ўй қийнайди: инсон бошига ташвиш тушмаган кун борми ўзи? Ўйлаб қараса, шу кунга қадар бир ташвишдан қутулиб, иккинчисига тугилиб яшабди! Бирон кун беғам, беташвиш, бамайлихотир ўтириб, шунчаки, оддий нарсалар ҳақида гаплашиш, масалан, об-ҳаво, пиширган овқати, болаларнинг ёқимли қилиқларинигина муҳокама қилиш мумкинми? Наҳот тирикчилик деган бу филдиракни тўхтатиш, ҳеч бўлмаса, уни бетафт даладан эмас, чиройли чаманзор оралаб ўтказишнинг иложи йўқ?

Эрталаб эри унга интернет хабарини кўрсатди.

– Икки киши ўлибди, ўқидингми? – деди.

Малика бош силкиди:

– Ишқилиб, қолганлар омон бўлсин, – деб қўйди. Кеча ёйган кирларини йиғиштириш учун айвонча деразасини очиб, ташқарига эгилди.

Эри ичкари хонадан қўл телефонини олиб чиқди.

Кейин чойнактагы иссиқкина чойдан пиеласига күйиб эрига узатди.
– Кел, ёнимда бирпас ўтир, – деди эри айёрона кулимсираб. – Яқин келмаганинга ҳам аллақанча вақт бўлдимиз?

Малика жилмайди:

– Болалар уйғониб қолади.

– Мен сенга ёнимга кел, бирпас гаплашиб ўтирайлик у ёқ-бу ёқдан, бирон-бир ёқимлироқ нарсани эслашайлик, деяпман. Гапни нега эгриликка бурасан? Мана пиёла, чой күйиб берайми?

– Қўйинг-е, нега эгриликка бурай? – Малика юзлари ловуллаб кетаётганини сезиб, кафтларини чаккаларига босди.

Эри баралла кулди. Кейин пиёлани хотинига узатди:

– Ол, мен ҳам чой узатай сенга! Одамнинг ёши каттайгандан кейин эҳтирослари ҳам босилиб, кузги сувга ўхшаб сокин тортиб қолади, а? – Маликанинг елкасидан кучиб, бошига бошини тиради: – Қачон қарама, елиб-югурамыз, “унга улгуриш керак”, “бунга улгуриш керак” билан тонг отади-кун ботади, шунақанги фаол бўп кетганмизки, оддийгина гаплашиб ўтиришга вақт етмайди, ҳаёт “мана сенларга” деб уйга ўтқизиб қўйди, а? Ё карантинда нафасни ростлаб, у ёғига яна югуриб кетаверамизми?

...Чошгоҳга яқин телефон жиринглади. Малика капгирни ташлаб, даҳлизга югурди, гўшакни кўтарди.

– Салом алейкў-ўм! – дея чўзилган овозни дарров таниди: Саъдулло!

– Ваалайкум ассалом, яхшимисиз? – деди истамайгина. Ўзи атрофга олазарак қаради: “Нигора қани?” Қизча тагин телевизорни қўйиб олган, ўнинчи мартадир, Харри Поттернинг саргузаштларини берилиб томоша қиларди.

– Нигор яхшими? – сўради Саъдулло.

– Дуруст. Нимайди?

– Хабар олиб телефон қияпман. Нима, мумкин эмасми?

– Йўқ, нега энди? Ҳайрон бўлаётганим – неча замонлардан бери дарагингиз йўқ эди-да.

– Вақт йўқ, тирикчилик... Синглийиз телефон қип турибдими?

– Шукур.

– Нигор нечанчи мактабда ўқийди?

– Мактабга чиққанда сизга айтувдим-ку.

– Эсимда борми?

– Нигорани қақирайми? Гаплашасизми?

– Кейин... Мактаби қаёқда?

– Тинчликми?

– Манга справка керак. Ёрдам олишга.

– Ёрдам?

– Мошинани рухсатсиз кўчага чиқармаётибди-ю! Таксичилик касод бўлди, хабариз бордир? Сигаретгаям пул тополмий қолдим-ку! Ҳокимиятга чиқиб, ёрдам беринглар, болам бор, десам, неччи ёш, қатта ўқийди, дейди. Справка оборсам, ёрдам олувчиларни рўйхатига киргизаркан. Қайси мактабличини айтсайиз, ўзим бориб гаплашвураман.

– Мактаб ёпиқ ҳозир, борган билан ҳеч кимни тополмайсиз.

– Э, бу ёғи мани бошоғригим, хўпми? Гапни нега айлантасиз? Сиздан ош-нон сўрадимми?

– Болани рўқач қилиб ёрдам сўраш уят эмасми? Айниқса, ўзингиз ташлаб қўйган болани.

– Ман ташлаганим йўқ! Суд ўзи болани онасида қолдирган. Тўғрими? Болани ташлаган синглийиз, ё нотўғрими? ...нима бало қиб юрибди Туркияда? Ман ўзимни ватанимда ўзимни ҳукуматимдан ёрдам сўравомман. Мани ишсиз қип қўйдими, ёрдамниям берсин!

Шу пайт ётоқдан эри чиқиб келди-да, индамай Маликанинг қўлидан гўшакни олиб, хотинига “Нари тур!” дея ишора қилди.

– Бож, – деди вазмин. – Ваалайкум ассалом! Тушундим... Хўп, мен ёрдам бераман. Йўқ, мактабига боришни маслаҳат бермайман, у ёқдаям ҳар хил одам бор, болангиз уялиб қолмасин. Мени олдимга келинг, ўша ёрдам пулини ўзим бераман. Беғараз. Йўқ, ниятим холис. Нега? Нигоранинг отасисиз, қариндошмиз, ахир! Хўп. Келинг.

Гўшакни қўйгач, нариги хонага мўралади. Нигоранинг берилиб телевизор кўришига бирпас қараб турди-да, хотинига “Бери кел”, дея ишора қилиб, ётоқхонага кирди.

– Нега гапни кўпайтирасан? – деди эшикни зичлаб ёпаркан.

Малика лабини тишлади.

– Нигора эшитиб қолишини ўйламайсанми? Отасини ким деб ўйлайди кейин?

– Нигора – эслик қиз, – хўрсинди аёл. – Отасининг кимлигини билса керак. Еган калтакларини унутмагандир.

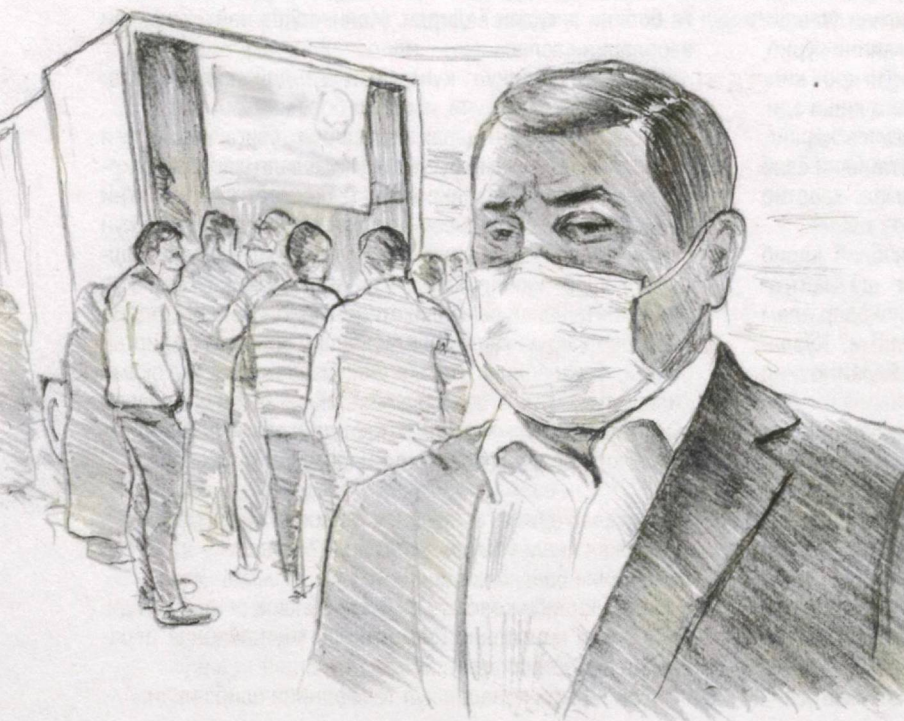
Эри ух тортди:

– Зап ғаройиб синглинг бор-да! Саъдуллога теккунча ҳамма ёқни ағдар-тўнтар қилувди, бермасанглар ўзимни у қиламан, бу қиламан, деб. Кейин бўлса: “Дод, ажрашгани қўймасанглар ўзимни у қиламан, бу қиламан”. Туркияга кетиши ҳам шу: йўлимни тўссанглар, ўзимни у қиламан, бу қиламан! Шунча одам бўла туриб битта сингилга кучларинг етмаса-я!

– Нима қилай, айтганини қилдириб ўрганган!

Малика ортиқ бу ҳақда гаплашгиси келмаганидан:

– Саъдуллони келади, деб ўйлайсизми? – дея сўради.

– Кўрамиз, – жавоб берди Пўлат. – Келса, пул бераман, келмаса... орқасидан қидириб бормайман.

Бир ҳафта бўлдики, Пўлат оқсоқолнинг илтимоси билан маҳалладаги хайрия ишларини ташкил қилишда қатнашади. Оқсоқол, аёли яқинда инфарктдан турди деб масъул котибини, уйда невараси чиллала деб маслаҳатчисини безовта қилмасдан, бир ҳафтача ўзи уриниб юрди, охири қийналганидан, давлат идорасида ишлайди, бунақа пайтда фойдаси кўп тегади, дея ёрдам сўраб Пўлатга кўнғироқ қилди.

Ташкилий ишлар ҳақиқатан кўп эди. Пўлат, аввало эҳтиёжманд оилалар рўйхатини қайтадан тузайлик, дея таклиф қилди, карантин сабаб ишсиз қолганларни ҳам, хасталик боис ётиб қолганларни ҳам рўйхатга киритиш, бериладиган ёрдам жўялик бўлиши учун эса ким нимага муҳтожлигини аниқлаш зарур эди. Пўлат бунинг учун маҳалланинг ёрдам хизматини йўлга қўйишга киришди. Эҳтиёжмандларнинг мурожаатини қабул қилиш учун алоҳида телефон рақами керак, дея масъул котибнинг қўл телефонига янги сим-карта олиб беришиб, уни уйда ишлашга ўтқазишди. Уйлари-нинг ҳар бир йўлагига, маҳалланинг кўзга кўринарлик жойларига ёрдам хизматининг телефон рақамлари катта-катта қилиб ёзилган кўрсаткичларни осиб чиқди. Шу ишлар билан андармон бўлиб юрган пайти Малика:

– Ўзингизни қийнагандан кўра маҳалламизнинг “Даракчи”сидан фойдаланиб қўя қолмайсизми? – деб кулди. – Кимнинг уйдан нима гап ўтганини билиб олиб, ҳаммага ёйиб юрса... Баҳонада савобга ҳиссаси тегиб қолади! Унга шунақа-шунақа хайрлик иш қилипмиз, фалон рақамга кўнғироқ қилса бўлди, деб бир оғиз айтинг, ярим соатнинг ичида бутун маҳалла хабар топади-кўяди. Сизнинг кўрсаткичларингизни ким ўқийди, ким йўқ?

Пўлат эса хотинининг кулги аралаш айтган гапини жиддийга йўйди:

– Ўша қўшни кимнинг хотини? Мен эрини танийманми?

– Танийсиз, муюлишдаги вулканизацияда ишлайди.

– Э, Рихсивойнинг хотиними у? Ҳеч хаёлимга келмаганди-я...

– Ҳа, албатта хаёлингизга келмайди, уларнинг бири – боғ, иккинчиси – тоғ.

Пўлат шу оннинг ўзидаёқ Рихсивойга кўнғироқ қилиб, ундан “кеннойиси” шу хайрли ишга ёрдам беришини илтимос қилди, “кеннойи”, турган гап, йўқ демади.

Шундай қилиб, янги рўйхат бир куннинг ўзига тайёр бўлди. Хайрия қилувчилар эса аллақачон ишни ўзлари бошлаб юборишган эди, ким қўй сўйиб, гўштини тарқатган, ким исириқ тарқатган, ким дока ниқоб... Пўлат

энди хайрия қилувчиларнинг ташаббусини тартибга солишга киришди, чунки карантин шунчаки кампания эмас, узоқ давом этиш эҳтимоли бўлган зарурат, шунинг учун тушадиган хайрия ҳам, унинг тақсимооти ҳам расамади билан бўлиши керак, деб ҳисобларди.

Маҳалла имоми мачит биносини таъмирлаш учун тўпланган пулларни эҳтиёжмандларга дея маҳаллага топширганидан ибрат олиб, катта йўл бўйидаги басавлат тўйхонанинг эгаси идорага келди-да, исталган пайтда нима, қанча керак бўлса, айтинг, деб телефон рақамлари ёзилган зарҳал қоғозчани қолдириб кетди, новвой Маҳмуд эҳтиёжманд оилаларга нонни бепул бераман, деди.

Ҳар куни кечқурун масъул котиб кимдан қандай мурожаат келиб тушганини Пўлатга хабар қилар, Пўлат эса уларни компютерида жамлаб, рўйхат қилиб ёзарди-да, кейин уни телеграмдан оқсоқолга ўзатарди.

– Бунақа пайтда давлатнинг ёрдамига кўз тикиб ўтиравериш ярамайди, – дерди оқсоқол. – Бир ернинг одамлари бўлсак, ҳарна ўзимизни эплаганимиз дуруст.

Шундай кунларнинг бирида кўчма бозор келадиган бўлди. Эрталаб оқсоқол кўнғироқ қилди:

– Ҳокимият ташкил қилди. Одамлар бозорга бориб юрмайди, шундоқ ҳовлидан олишади-қўйишади.

Кўп ўтмай, катта оқ фургон келиб, маҳалла билан уларнинг уйлари ўртасидаги йўлканнинг қоқ ўртасида тўхтади.

– Бирон нарс керакми? – сўради Пўлат.

– Ҳа, ошга сабзи олсак яхши, кам қолувди.

Нигора деразадан пастга эгилиб қаради:

– Одамлар тўпланишпоти, вой-вуй!

Малика эрини кузатгач, дераза ёнига келди. Дарҳақиқат, фургон ҳали эшигини очмасидан одамлар тўдалашиб улгуришган, кўплар бир-бирларига гал бермай нималарнидир муҳокама қилишарди.

– Қаранг, ана поччам! – қичқирди қизча. – “Икки метр, икки метр” деяптилар. Нима деганлари бу?

– Тўдалашиб турманглар, орангларда икки метр масофа бўлсин, дегани. Одамлар шунақа қилиб бир-биридан узоқ турса, вирус юкмайди.

– Вой, одамлар кулоқ солмаяпти-ю, ана, милиционер келди!

– Ҳой қиз, деразадан нари тур. Ҳозир телевизорда дарсинг бошланади.

– Вой, қаранг, расмга олишпоти!

– Деразадан нари тур дедим-а! Дарсинг бошланади ҳозир!

...Бир соатлардан кейин Пўлат бўм-бўш халтани қўлида юмалоқлаганча кириб келди.

– Сабзинг тугаса, Маҳмуд аканинг дўконидан опкелиб бераман, – деди асабий бир тарзда. – Бунақанги тикилинчда турсанг... Керакмас ўша сабзи! Кўчма бозор қайтага одамларни ўтирган уйдан суғуриб чиқди. Шуям карантин бўлдимми?

– Вой тавба, худди ўзингиз юз фоиз карантинда ўтиргандек гапирасиз-а? Кунора кўчадасиз.

– Сайрга чиқаётганим йўқ, билиб турибсан-ку! Йигирма беш йилдан бери шу маҳаллада яшаймиз, болаларимиз шу ерда катта бўлди, оқсоқол фойданг тегсин деса, бурилиб кетоламанми?

Малика эрининг аччиғи келганини билиб, тилини тишлади. Пўлат уст кийимини ечиб, юз-қўлни совунлаб ювди-да, жавондан сўнгги кунларда берилиб ўқиётгани “Иқтисодий таҳлил тарихи”ни олиб, ётоқхонага кириб кетди.

...Кечга томон даҳлиздаги телефон жиринглади. Малика яна ўша қўшни хотиннинг овозини эшитди:

– Ҳўжайиниз жа яхши одам эканла-я?

“Буни ўзим ҳам биламан”, – ўйлади Малика.

– Боя ҳокимиятни одамларини роса бошлади. Фургонни олдида турволиб расмлага туша кетишувди, “Кўчма бозорингла қайтага карантинни бузворди-ю, бир иш қилишдан олдин ўйлийсилами ўзи?”, дедила. “Шу савдони маҳалламизни дўкони сизадан яхшироқ эплаб турибди”, дедила. Кейин айтдилаки, “Бунақанги хўжакўрсин ишингла билан ҳаммани ғазабини кўзғатасила-де, кейин одамла нага норози деб ҳайрон бўласила”, дедила. Роса тўғри гапирдила лекин!

– Кўпчиликни ичида шунча гапни гапириб ташладиларми? Чатоқ бўпти-ку!

– Йўғ-а, хўжайиниз унақа жанжалкашмасла-ю, ҳаммаларини узоқ-роққа опкетволиб, кейин “тузладила”!

“Узоқроққа опкетган бўлишса, бу хотин қаёқдан эшита қолибди?”

– Хўжайинизга котта раҳмат айтиб қўйинг, хўпми? Ҳамма қўшнила хурсанд бўлишди.

“Оббо, ҳамма қўшнилари-а! “Даракчи” жуда яхши ишлайди!”...

...Уйда ўз-ўзидан қатъий тартиб ҳукмрон бўлиб қолди. Нонуштадан кейинги икки соат вақт Нигоранинг дарсларига ажратилар, қизча дафтар-китобларини узун столга ёйган қўйи телевизорда кўрсатиладиган дарсларни томоша қилар, бу вақтда столнинг нариги томонига жойлашиб олган Пўлат қулоқчин тақиб олганча ўзининг ёзувлари билан овора бўларди, баъзан эса ниқобини тутиб олиб, маҳалла идорасига чиқиб кетарди. Малика тушган кунлик кирларни йиғиштириб, машинага тикарди-да, компютери ёнига ўтириб, электрон почтасини текширар, Носиржон билан расмийлаштириладиган у-бу ҳужжатлар юзасидан гаплашарди. Кейин телеграмми очиб, синглизидан хат-хабар бор-йўқлигини текширарди. Аксарият ўзи хабар йўлларди: “Тинчмисан?” Интернетни очганда Туркияда нима гап экан, дея қизиқарди, ижтимоий тармоқ хориждаги бири-биридан ваҳимали воқеаларни ёзарди: жаҳонда мана мунча одам вирус юқтирди, мунча одам ўлди, мунчаси тузалди, фалон мамлакатда озиқ-овқат етишмаяпти, фалон давлатда фавқуллодда ҳолат эълон қилишди, фалон мамлакатда дўхтирлар ишдан бўшаб кетяпти, фалон мамлакат мана бу мамлакатни вирус тарқатишда айбдор деб айтди... Дунёда шунчалик ваҳима тургани учун синглизининг биргина “Тузукман”, дегазлиги фалокатдай туюларди. Ҳолбуки, синглизининг борди-келди, салом-алик борасида ҳафсаласиз эканлигини, мулозаматни хушламаслигини билади, аммо ҳозир, ҳамма юрагини ҳовучлаб яшаётган бир пайтда икки оғиз тасаллини қизганиши оғир ботади.

Қизи эса бу вақтда идиш-товоқ ювиш асносида ошхона яна бир карра тозалаб чиқар, икки соатлик “ТВ-дарс” тугагач, Нигорани ҳам ишга солар, иккови шовқин-сурон билан хоналарни супуришиб, полини ювишар, Малика билан Пўлат эса бу вақтда айвончага чиқиб олишар, аёл тушлик тадоригини кўрар, эри дераза ёнидаги курсига ўтирганча, қўлидаги телефонида интернетни кавлаштирарди ёки нималарнидир ўқиб ўтирарди. Тушликдан кейин Маликанинг талаби билан “осойишталик вақти” кучга кирарди. Қизлар хоналарига кириб кетишарди, Нигора ухлар, Феруза эса планшетида нималарнидир ўқиб, ёзиб ўтирарди. Эри диванга ёнбошлаган қўйи ўзининг сеvimли ҳажвий телешоусини томоша қилар, Малика бунақанги томошаларни хушламагани учун ётоқхонага кириб кетар, каравотига чиқиб олиб, “Донишманд Сизиф”ни ўқирди. Шу билан соат бешларда Малика қизини бошлаб ошхонага чиқарди-да, кечлик таом пишириш билан андармон бўлишарди. Кечки таом одатга кўра узоққа чўзилмасди, кейин ҳаммалари биргаллашиб телевизор кўришар, аммо нимани кўришни ҳал қилишдан аввал шовқин солишиб, баҳслашиб олишарди. Аммо Малика бу баҳсда қатнашмасди, кўпчилик нимани кўрамиз деса, индамай рози бўлар, агар телевизордаги томоша ёқмаса, бир чеккага ўтириб олиб, қулоқларига қулоқчин тикарди-ю, кўзларини юмганча сеvimли қўшиқларини эшитиб ўтираверарди, эри эса қизларга қараб кўзини қисиб илжайиб қўярди...

Малика даҳлизга чиқди. Пойабзал қўядиган пастак жавончада кир латта, унинг ёнида гилам тозалайдиган чўтка қолиб кетибди. “Мунчаям беҳафсала-я...”

– Нигора, – дея қақирди у.

– Ҳм?

– Бу ёққа чиқ.

Эшикда Нигора кўринди. Малика жавончада қолиб кетган латтани кўрсатди.

– Сенинг ишингми?

Нигора “уф” тортди.

– “Уф” лама! Нега доим ишингни чала ташлаб қочасан? Латтага шундоқ совун суркаб, чайиб қўйиш қийинми? Чўтканинг жойи қаёқда?

Қизча зарда билан латтани олиб ванна-хонага кириб кетди.

– Малика! – айвончадан эрининг қақиргани эшитилди. – Бу ёққа кел-чи!

Эри уни қовоғини солиб кутиб олди. Хотини киргач, эшикни зичлаб ёпди.

– Шу қизча сенга оғирлик қиялтирми? – деди кейин.

– Нима қилибман?

– Латтани ташлаб кетганига телевизорнинг ёнидан турғизиб келдингми?

– Тартибга ўргансин, деяпман. Нимаси ёмон буни?

– Қаёқдан ўргангансан бунақанги тарбия усулини? Болага бирпас тинчлик бермайсан, ҳар қадамида тергайсан! Агар шунчалик оғир тушаркан, олиб қолмагин эди!

– Ким сизга уни оғир тушяпти деди?

– Сен!

– Астафуриллох! Нималар деяпсиз?

– Сени тергашларингни кўрган одам шунақа деб ўйлайди.

– Бўлмаган гап! Мен болаларимни ҳам худди шунақа тергардим, агар эътибор берган бўлсангиз!

– Йўқ, болаларингга қўллаган усулни бу қизчага татбиқ этма, тушундингми? Олий маълумотли одамсан, фан номзодисан, оддийгина ҳақиқатни билмайсан. Нигора бошқа ота-онанинг, бошқа муҳитнинг фарзанди, унинг гени – ирси бошқа, сенинг одатларинг унга сингмайди, унга бошқача ёндашув керак, тушундингми, бошқача!

– Бизникига келганига беш йилдан ошди, демак, Нигора беш йилдан бери бизнинг муҳитда ўсяпти! Унинг ирси, гени томирида, миясида эса бизнинг қарашларимиз, одатларимиз, у энди бутунисича бизнинг муҳитга кўчган! Тартибга, интизомга ўрганишнинг ёмон томони йўқ! Бўлди, бас, ҳозир бу ерда сиз билан жиқиллашмайман, қизлар эшитади. Бу масаланинг муҳокамасини кейин давом эттирамиз.

– Қачонга қолдирганларини маълум қиладиларми, Малика Сатторовна?

– Истеҳзони бас қилсалар маъқул эди! Бугун кечкурун, қизлар ухлаганда гаплашамиз.

Эри “маъқул” деган каби бош силкиди.

Дунёдаги энг таройиб аёллар пойабзаллари

Аёллар ҳар доим энг ғайриоддий, энг ёрқин ва унутилмас нарсаларнинг шайдоси бўлишган. Дунёнинг лобар аёллари сабаб дизайнерлар ноодатий, ажойиб ва ҳатто бироз ғалати пойабзалларни ихтиро қилганлар.

ТУЁҚ ШАКЛИ

Жуда ғайриоддий пойабзал модели. Ушбу оёқ кийими ҳақиқий ҳайвон туёқларидан тайёрланади.

ФЛАМИНГО КЎРИНИШЛИ

Жуда ғалати ва бироз кўрқинчли пойабзал модели. Бундай оёқ кийим билан тозалаш ишларини олиб бориш жуда қулай.

МАЗАЛИ

Гилосли пирог бўлаги шаклидаги оёқ кийими. Иштаҳани очади-ку, ейишнинг имкони йўқ!

РОГАТКА ТУФЛИ

Бундай оёқ кийимни кийишга фақатгина энг жасур аёллар журъат эта олишса керак.

ҚУШ КЎРИНИШЛИ

Қуш оёғи шаклига эга, қуш патлари ва пошнаси панжа тузилишидаги пойабзал.

Сув ости дунёсининг шайдола-рига аталган.

ДИЛСОРА тайёрлади

Саодат

Ўзбекистон Республикаси
хотин-қизларининг ижтимоий-
сиёсий, адабий-бадий,
безакли журнали

1925 йилдан чиқа бошлаган

4-5-сон (908-909) 2020 йил

МУАССИС:

Ўзбекистон Республикаси
Маҳалла ва оилани қўллаб-
қувватлаш вазирлиги

БОШ МУҲАРРИР:
Мунаввара УСМОНОВА

“Саодат” КЕНГАШИ:

Танзила НАРБАЕВА

Элмира БОСИТХОНОВА

Муҳаббат ШАРОПОВА

Саодат БОЙМИРЗАЕВА

Ойдин ҲОЖИЕВА

Энахон СИДДИҚОВА

Гулистон МАТЁҚУБОВА

Гавҳар АЛИМОВА

ТАҲРИРИЯТ:

Бош муҳаррир ўринбосари:

Маҳмуда САЪДУЛЛАЕВА

Бўлим мудир:

Қутлибека РАҲИМБОЕВА

Мусахҳиҳ:

Махсума ЭРГАСHEBA

Саҳифаловчи:

Шерзод АБДУРАҲМОНОВ

Таҳририят манзили:

Тошкент шаҳри, М.Улуғбек тумани

Мирзакалон Исмоилий Г-1.

E-mail: info@saodat-gul.uz

Веб сайт: www.saodat-gul.uz

Тел.: (71) 202-70-04, 202-70-05

Босмахонага **1.07.2020** йил
топширилди.

Қоғоз бичими **60x84 1/8**.

Ботиқ босма.

Нашр ҳисоб тобоғи **5,75**.

Индекс – **867**

ISSN 2010-541X. Журнал 2006 йил

22 декабрда Ўзбекистон Матбуот

ва ахборот агентлигида 0061-рақам
билан рўйхатга олинган.

“Шарқ” нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси

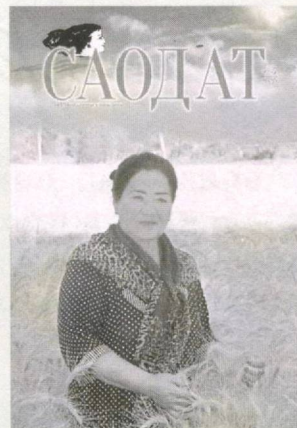
босмахонасида чоп этилди.

Буюртма №**1025**. Адади **2643**.

Баҳоси келишилган нархда.

Ушбу сонда:

- 5 ОЙНИНГ ЁРУҒ КУНЛАРИ
Ҳар кундузнинг
ўз тонги бор
- 7 МУТАХАССИС ОҒОҲЛАНТИРАДИ
Ҳар киши ўз соғлиғи учун
масъулдир
- 10 ЭЛ БОШИГА ИШ ТУШСА...
Дунёни
меҳр қутқаради
- 12 ИБРАТЛИ УМРЛАР
Кафтида музларни
эритган она...
- 14 ҚУТЛОВ
Хосиятинг бўлай,
сўзинг бўлайин
- 16 САИД АҲМАД ТАВАЛЛУДИНИНГ
100 ЙИЛЛИГИГА
Дадам, ойим ва мен
- 26 НАСР
Карантин

Биринчи муқовада:

– Халқимизнинг дастурхони тўкин, насибаси бут бўлса, бизнинг йил бўйи қилган меҳнатларимизнинг роҳат бўлгани – шу, – дейди қашқадарёлик фермер Ибодат АҲМЕДОВА. Унинг бугун юксак хирмонларга айланган бўлиқ бошоқли буғдойзорда туриб юракдан айтган бу гапларида она тупроғимиздан қувват, қуёшдан тафти олиб юртимиз хазинасини бойитиш, элимиз кўнглини олиш учун астойдил меҳнат қилаётган барча деҳқону тадбиркорларимизнинг аҳду қарорлари мужассамдек.

(Фермер ҳақидаги мақолани журналнинг 22-саҳифасида ўқинг).

Азиз мухлисларимиз!

Бутун дунёга, шу жумладан, юртимиз бошига тушган синовли кунлар туфайли журналимизнинг навбатдаги – Сизга май ойида етиб бориши керак бўлган сони кечикди. Сиздан узр сўраган ҳолда “Саодат”нинг май-апрель – қўшма сонларини тақдим қиляпмиз. Бу машаққатли, сабоқли дамларни ҳам, албатта, биргаликда енгиб ўтамыз. Маънавият, маърифат инсоннинг бошига тушган ташвишларни енгиллатиш, унга руҳий қувват бахш этишини ҳисобга оладиган бўлсак бугун бир-биримизга ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ керак эканимизга шубҳа йўқ. Демак, биз Сиз учун меҳнат қилишни давом эттирамыз, Сиз ҳам ўз хонадонингиз, оилангиз, маҳаллангиз билан қадрдон нашрингиздан узоқлашмайсиз, деб ишонамиз!

“Саодат” журнали индекси – 867.

Журналнинг бир сони учун белгиланган
нарх – 10.000 сўм. Бир йилга – 120.000 сўм.

Бу нархга почта ва йўл харажатлари қирмайди.

Йилнинг энг фаол журналисти – 2020

**Дилбар ҲАЙДАРОВА, “Мураббий” газетаси
бош муҳаррири (Наманган вилояти)**

**Сайёра ҲУСАНОВА, “Маҳалла”
телерадиоканали катта муҳаррири**

**Гўзал МАТЌУБОВА,
“Хуррият” газетаси бўлим мудир**

**Манзура ШАМСИЕВА,
“Гулистон” журнали бўлим муҳаррири**

Матбуот – ҳаёт кўзгуси. Ундаги тезкор хабарлар, таҳлилий материаллар, долзарб мавзудаги интервьюлар одамларнинг тафаккурини уйғотади, тасаввурларини тиниқлаштиради, тарих, бугун ва келажак ҳақидаги саволларига жавоб топишга ёрдам беради. Журналист ана шу жараён – англаш ва англаштиш жараёнининг марказида яшайди. Унинг ҳолислиги, адолати, билими, самимияти маънавий юксалишнинг асосий мезонларидан бири бўлиб ҳисобланади. Шу маънода, кейинги йилларда мамлакатимиз журналистикасида салмоқли ўзгаришлар юз берди. Ошкоралик, сўз эркинлиги, дадиллик каби тамойилларга таянган босма ва интернет нашрлари, радио, телевидение каналларига фуқароларимизнинг ишончи ортди, одамлар ва матбуот ҳамкорлиги кучайди.

Бундай фикрлар 27 июнь – Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни муносабати билан ўтказилган тадбирларда ҳам тез-тез тилга олинди. “Йилнинг энг фаол журналисти – 2020” тадбири ҳам ана шундай катта эътирофлардан биридир. Биз машаққатли, шарафли меҳнатлари муносиб баҳоланган ҳамкасбларимиз орасида бир қатор опа-сингилларимиз борлигидан фахрланамиз. Улар тимсолида барча мукофотланган ҳамкасбларимизни, “Саодат” журналининг жойлардаги муаллифларини, чинакамига халқ овози, сўзи бўлишга ҳаракат қилаётган жонкуяр журналистларни касб байрамимиз билан табриклаймиз! Сихат-саломатлик, ижодий муваффақиятлар тилаймиз!

Чғс 10436

ЗАМОНАМИЗ ҚАҲРАМОНЛАРИ

